Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

№ 38 (10.034). • 1991 йил 22 февраль • жума • Баҳоси 6 тийин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Кенгашининг Форс кўрфазидаги ҳарбий можаро хусусида барча мамлакатларнинг парламентларига

МУРОЖААТНОМАСИ

СССР Олий Кенгаши Форс кўрфази атрофидаги фожиали воқеалар муносабати билан жиддий ташвишланаётганини изҳор этади. У ерда уруш ёнғини аланга олиб бормоқда. Кун сайин жанговар ҳаракатлар тобора кенгайиб, кўпроқ вайронгарчилик келтирмоқда. Мутлақо бегуноҳ кишилар ҳалок бўлмоқдалар, кўпдан-кўп моддий зиён етказилмоқда. Атроф-муҳит, иқтисодиёт, маданият ёдгорликлари учун фалокатли оқибатлар хавфи яққол кўриниб турибди. Оммавий қирғин қуролини ишлатиш эҳтимоли ҳаддан ташқари хавотирликка солмоқда.

СССР Олий Кенгаши ҳисоблайдики, минтақа ва умуман дунё халқлари учун ўнгарилмас оқибатларга олиб борадиган жаҳаннам сари тойиб боришни имкони борича тезроқ тўхтатиш зарур. Тинчлик мантиқи, можароларни бартараф этишнинг зўравонликсиз, сиёсий усуллари устунлиги уруш мантиқидан ғолиб келиши лозим.

Совет парламентининг аъзолари можарони тинч бартараф этиш мумкинлигига, бирдан-бир оқилона йўл мана шу эканлигига ишонадилар. Бунинг учун аввало шу қадар кескин халқаро вазиятни вужудга келтирган асосий сабабни тугатиш, яъни БМТ Хавфсизлик Кенгашининг қарорларида талаб қилинганидек, Ироқ қўшинларини Қувайтдан дарҳол ва ҳеч сўзсиз олиб чиқиб кетиш, бу мамлакатнинг суверенитети ва ҳудудий яхлитлигини тиклаш зарур.

СССР Олий Кенгаши Совет давлати раҳбариятининг Форс кўрфазидаги можарони ҳал этиш мақсадини кўзлаб сиёсий-дипломатик соҳада фаол сарфлаётган куч-ғайратларини қўллаб-қувватлайди ва бу куч-ғайратларни ошириш, шу тариқа ишни тезроқ урушни тўхтатиш, тинчликни тиклаш сари изчиллик билан олиб бориш зарур, деб ҳисоблайди.

Ҳозирги мушкулотни бартараф этиш Яқин Шарқдаги бошқа кескин муаммоларни, аввало араблар билан Исроил ўртасидаги можарони ҳам бартараф этишга, БМТнинг фаол иштирокида Форс кўрфази атрофида, умуман Яқин ва Ўрта Шарқда регионал хавфсизликнинг мустаҳкам тартиботини вужудга келтиришга йўл очади. Дунёдаги барча халқлар, ҳамма мамлакатлар бундан бевосита манфаатдордирлар.

СССР халқ депутатлари Съезди, СССР Олий Кенгаши мушкулотдан қутулиш йўлини уруш - йўлидан эмас, балки сиёсат майдонидан изламоқ керак, деган фикрни неча марталаб қатъий қилиб айтган эдилар. Ҳозир, уруш икки ойдан бери давом этиб, тобора вайронгарчилик тусини олаётган бир пайтда СССР Олий Кенгаши Форс кўрфази атрофидаги урушни дарҳол тўхтатишга интилишга азму қарор берганини яна бир бор тасдиқлайди ва барча парламентларга, қонун чиқарувчиларга, сиёсат ва давлат арбобларига, холис ниятли кишиларга мурожаат этиб, уларни ўз ихтиёрларидаги барча имкониятлардан фойдаланиб, бу ишга иложи борича кўпроқ кўмаклашишга чақиради.

Шу мақсадларга эришишда куч-ғайратларни бирлаштирайлик.

СССР ОЛИЙ КЕНГАШИ.

Москва, Кремль, 1991 йил 19 февраль.

ЯНГИЛАНГАН ИТТИФОҚ ТАРАФДОРИМИЗ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИДА ЎТКАЗИЛГАН ПАРТИЯ, СОВЕТ ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ, ЖАМОАТЧИЛИК ВАКИЛЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

Ўтган куни вилоят партия қўмитасининг катта мажлислар залида вилоят партия, Совет ташкилотлари раҳбарлари жамоатчилик вакилларининг кенгаши бўлиб ўтди. Унда ССР Иттифоқини сақлаб қолиш бўйича 17 март куни ўтказиладиган референдумга тайёргарлик масаласи кўриб чиқилди.

Кенгашни вилоят партия қўмитаси иккинчи котибаси Ш. Н. Маҳмудова очди. Халқ депутатлари вилоят Кенгаши раиси, вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби С. Мамарасулов маъруза қилди.

Музокараларда халқ депутатлари Чирчиқ шаҳар Кенгашининг раиси, Ўзбекистон Компартияси Чирчиқ шаҳар қўмитаси биринчи котиби, вилоят Кенгаши депутати Д. Т. Азизхўжаев, уруш ва меҳнат фахрийлари вилоят кенгаши раиси А. П. Алимов, Калинин ноҳиясидаги Свердлов қишлоқ Кенгашининг «Қуёшлик» маҳалла қўмитаси раиси У. Абдуллаев, Бордонкўл қишлоқ Кенгаши раиси А. Н. Нортоев, Олмалиқ шаҳридаги 354-механизациялашган кўчма колонна касаба уюшма қўмитаси раиси Н. П. Аксакова, вилоят комсомол қўмитаси котиби А. К. Каримов, Ғалаба ноҳиясидаги 19-мактаб директори, вилоят Кенгаши депутати А. А. Шин, Бўстонлиқ ноҳиясидаги «Чорвоқ» қўрғон кенгаши раиси Т. А. Аширбоев, Ўрта Чирчиқ ноҳиясининг «Машъал» рўзномаси муҳаррири М. Х. Хўжаева, Коммунистик ноҳиясидаги «Саксонота» масжиди имом-хатиби Камолхон Оқилхон ўғли, янгийўллик руҳоний А. П. Гричушкин ўртоқлар иштирок этдилар.

Кенгаш қатнашчилари вилоят аҳолисига қарата мурожаатнома қабул қилдилар.

(Кенгаш ҳақидаги ҳисобот рўзноманинг иккинчи бетида эълон қилинмоқда).

Суратда: партия, совет органлари ва жамоатчилик ташкилотлари вакиллари кенгаши қатнашчиларининг бир гуруҳи. Сураткаш А. РАҲИМБОЕВ.

Тошкент вилояти аҳолисига

МУРОЖААТНОМА

Азиз ватандошлар, ака-укалар ва опа-сингиллар!

Биз, Тошкент вилояти жамоатчилиги кенгашининг қатнашчилари вилоятнинг барча фуқароларини 17 мартда ўз конституцион бурчини адо этишга ва СССР референдумида фаол қатнашишга даъват этамиз.

Биз совет кишилари кўп авлодларининг қаҳрамонона кураши ва фидокорлиги эвазига бунёд этилган ягона давлатни ҳар қандай йўллар билан бўлса ҳам сақлаб қолишимиз керак.

Босиб ўтган йўлимизда кўпгина хатоликларга йўл қўйилди. Буни тан олмасдан иложимиз йўқ. Она-еримиз иқтисодиётда фақат хом ашё базасига айланиб қолди, дала ва боғларимиз пестицидлар билан заҳарланди, Орол ҳалокатга юз тутди, бошқа муаммолар пайдо бўлди. Уларнинг барчасини эндиликда Ўзбекистоннинг бир ўзи ҳал эта олмайди, бунга бутун давлатнинг куч-қудратини сафарбар этиш керак бўлади. Фақат Бутуниттифоқ хашари билангина биздаги ва бошқа регионлардаги қийинчиликларни бартараф этиш мумкин.

Лекин давлатимиз тарихи фақат хатоликлардан иборат бўлди дейиш инсофдан эмас. Жамиятимиз тарихида рўй берган улкан ўзгаришлардан, қўлга киритилган ажойиб муваффақиятлардан кўз юмишга ҳаққимиз йўқ. Олдимизда яна ҳам катта вазифалар турибди. Ўзбекистон Компартиясининг Ҳаракат дастурида таклиф қилинган тадбирлар системаси жумҳурият халқлари турмуш фаровонлигини бундан буён янада оширишга хизмат қилади, деб умид билдириш мумкин. Бунинг учун бутун кучимизни бирлаштиришимиз, янгиланган Совет федерацияси доирасида бошқа жумҳуриятлар билан ҳамкор, ҳамжиҳат бўлиб яшашимиз керак.

Биз жумҳуриятнинг барча жамоат ҳаракатларига мурожаат этиб, уларни ўз куч-ғайратларини бирлаштиришга ва суверен жумҳуриятларнинг ягона мустаҳкам Иттифоқини ёқлаб чиқишга чақирамиз. Биз донишманд отахон-онахонларга, зукко опа-сингилларга, серғайрат ёшларга, барча миллат ва элат фарзандларига мурожаат этамиз: ягона келажагимизни, ягона тақдиримизни ёқлаб овоз беринг. Биз коммунистларни ҳамиша олдинги сафларда бўлишга, давлатимизнинг бўлиниб кетиши катта хавф туғдириши мумкинлигини одамларга тушунтиришга, бузғунчилар ва сепаратчилар йўлини тўсишга даъват этамиз.

Фақат бизнинг бирлигимиз, қийинчиликлар олдида жипслашган ҳолда юзма-юз туришимиз умумий уйимизнинг осойишталигига ва тартибга, барча халқлар қардошлиги ва бузилмас дўстлигига гаров бўлаолади.

Тинчлик, халқлар дўстлиги ва жипслиги қадимдан умуминсоний қадриятлар сифатида қадрланганлигини эсга олайлик, бизнинг буюк аждодларимиз бу қадриятларни ўз ўлмас асарларида тараннум этганлар ва уни ардоқлашни бизга васият қилганликларини унутмайлик.

ЯГОНА ЯНГИЛАНГАН ИТТИФОҚ УЧУН ОВОЗ БЕРАЙЛИК!

(1991 йил 20 февралда бўлган Тошкент вилояти жамоатчилиги кенгашида қабул қилинган).

8, 29, 36, 136, 189-САЙЛОВ МАВЗЕЛАРИ БЎЙИЧА БЎШАГАН ДЕПУТАТЛАР ЎРНИГА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛИГИГА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ДЕПУТАТЛИГИГА ЎТКАЗИЛГАН САЙЛОВ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари депутатлари сайлови тўғрисидаги қонуннинг 55-моддасига мувофиқ 1991 йил 10 февраль куни юқорида кўрсатилган сайлов мавзеларида халқ депутатлари сайлови бўлиб ўтди.

Овоз бериш якунларига кўра қуйидагилар сайландилар:

Маҳмудов Отахон Саъдуллаевич — Олмалиқ шаҳар ижроия қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари, КПСС аъзоси, Олмалиқ шаҳрида яшайди, 8-Ушинский сайлов мавзеси.

Савельев Виктор Петрович Бекобод шаҳридаги автомобиль, темир-йўл транспорти корхонаси карбюраторчиси, Бекобод шаҳрида яшайди, 29-Индустриал сайлов мавзеси.

Юсупов Қувондиқ Ҳайдарович — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг биринчи ремонт-механика цехи устаси, КПСС аъзоси, Бекобод шаҳрида яшайди, 36-Коммунистик сайлов мавзеси.

Ёқубов Руҳиддин Олимбоевич — Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси аппаратининг ёқилғи саноати, энергетика, кимё ва металлургия бўлимининг кимё ва металлургия кичик бўлими мудири, КПСС аъзоси, Тошкент шаҳрида яшайди, 136-Қарши сайлов мавзеси.

Турсунов Тоир Тилланазарович — Тошкент ноҳияси ижроия қўмитасининг раиси, КПСС аъзоси, Тошкент ноҳиясида яшайди, 189-Ғафур Ғулом сайлов мавзеси.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ ОЛИБ ҚОЧГАНЛИК УЧУН ЖИНОИЙ ЖАВОБГАРЛИКНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Транспорт воситаларини олиб қочганлик учун жиноий жавобгарликни кучайтириш мақсадида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССРнинг 1959 йил 21 майдаги қонуни билан тасдиқланган (ЎзССР Олий Советининг ведомостлари, 1959 йил, № 6, 2-модда); 1983 йил, №1, 1-модда; 1985 йил, №31, 359-модда) Ўзбекистон ССР жиноят кодексининг 209—2-моддаси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«209-2-модда. **Транспорт воситаларини олиб қочиш.**

Транспорт воситаларини олиб қочиш —

уч йилдан етти йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар такрор ёки бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилса —

мол-мулкини мусодара қилиб, етти йилдан ўн икки йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Ушбу модданинг биринчи ва иккинчи қисмларида назарда тутилган ҳаракатлар ўта хавфли рецидивист, уюшган жиноятчи гуруҳ томонидан, ёҳуд куч ишлатиб ёки дўқ-пўписа қилиб содир этилса — мол-мулкини мусодара қилиб, ўн йилдан ўн беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади».

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 15 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ

ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РАИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ШАЪНИ ВА ҚАДР-ҚИММАТИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг бошлиғи сифатида Ўзбекистон ССР Президенти ёки Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентининг шаъни ва қадр-қимматига путур етказилишига йўл қўйиб бўлмаслигини эътироф этган ҳолда Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1-модда. Ўзбекистон ССР Президенти ёки Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентини ошкора ҳақоратлаганлик ёки уларга нисбатан туҳмат қилганлик —

уч минг сўмгача миқдорда жарима солиш ёки икки йилгача муддатга аҳлоқ тузатиш ишларига ҳукм этиш ёҳуд уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Матбуотдан ёки бошқа оммавий ахборот воситаларидан фойдаланган ҳолда содир этилган худди шундай хатти-ҳаракатлар —

икки йилгача муддатга ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм этиш ёҳуд олти йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

2-модда. Ўзбекистон ССР Президенти ёки Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентини ҳақоратловчи ёки уларнинг шахсига нисбатан туҳматни ўз ичига олувчи материални эълон қилган оммавий ахборот воситасига суд қарорига кўра йигирма беш минг сўмгача миқдорда жарима солинади.

Ўзбекистон ССР Президенти ёки Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентини ҳақоратловчи ёки уларга нисбатан туҳматни ўз ичига олувчи материални такроран тарқатган оммавий ахборот воситасининг фаолияти суд қарорига кўра тўхтатилиши мумкин.

3-модда. Мазкур қонунга мувофиқ Ўзбекистон ССРнинг қонун ҳужжатларига қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

а) 1959 йил 21 майдаги Ўзбекистон ССР қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон ССР жиноят кодекси (Ўзбекистон ССР Олий Советининг ведомостлари, 1959 йил, №6, 2-модда) қуйидаги мазмунда 191-4-модда билан тўлдирилсин:

«191-4-модда. Ўзбекистон ССР Президенти ёки Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентини ошкора ҳақоратлаганлик ёки уларга нисбатан туҳмат қилганлик.

Ўзбекистон ССР Президенти ёки Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентини ошкора ҳақоратлаганлик ёки уларга нисбатан туҳмат қилганлик —

уч минг сўмгача жарима солиш ёки икки йилгача муддатга ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм этиш ёҳуд уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Матбуотдан ёки бошқа оммавий ахборот воситаларидан фойдаланган ҳолда содир этилган худди шундай хатти-ҳаракатлар —

икки йилгача муддатга ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм этиш ёҳуд олти йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади»;

б) 1959 йил 21 майдаги Ўзбекистон ССР қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон ССР жиноят-процессуал кодексининг 108-моддаси учинчи қисми (Ўзбекистон ССР Олий Советининг ведомостлари, 1959 йил, №6, 3-модда) «191-1» рақамидан кейин «191-4» рақами билан тўлдирилсин.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши навбатдан ташқари IV сессиясининг 1991 йил 15 февралдаги мажлисида қабул қилинган.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ

ҚАРОРИ

«ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ РАИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ШАЪНИ ВА ҚАДР-ҚИММАТИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИНИ ҚЎЛЛАНИШ ҲАМДА КУЧГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. «Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раисининг ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентининг шаъни ва қадр-қимматини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонуни эълон қилинган пайтдан бошлаб кучга киритилсин.

2. Уқтирилсинки, Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентини ошкора ҳақоратлаш уларнинг шаъни ва қадр-қимматини атайлаб камситишдир.

Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентининг обрўсини тўкадиган уйдирмаларни тарқатиш уларга туҳмат қилишдир.

Ўзбекистон ССР бошлиғи — Ўзбекистон ССР Президентининг фаолияти тўғрисидаги, унинг раҳбарлигида амалга оширилаётган сиёсат хусусидаги, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раисининг ёки Ўзбекистон ССР Вице-Президентининг фаолияти ҳақидаги танқидий мулоҳазаларни ўз ичига олувчи ошкора чиқишларга «Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентининг шаъни ва қадр-қимматини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонуни таъсир қилмайди.

3. Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ва Ўзбекистон ССР Вице-Президентига нисбатан ҳақоратни ёки улар шахсига нисбатан туҳматни ўз ичига олувчи материалларни эълон қилган оммавий ахборот воситалари ёки уларнинг бўлинмалари (радио, телевидение программалари ва бошқалар) Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси ёки Ўзбекистон ССР Вице-Президентини ҳақоратлаган ёҳуд уларга нисбатан туҳмат қилган конкрет шахс (шахслар) хусусида суднинг айблов ҳукми қонуний кучга кирганидан сўнг жавобгарликка тортилиши мумкин.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси

М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 15 февраль.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг қарори

НАРХ-НАВОНИ БОШҚАРИШ ПРИНЦИПЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1991 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ҲАҚИДА

Нарх-навони бошқариш ва Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджети масалаларини эшитиб ва муҳокама қилиб, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССР Вице-Президентининг муҳокама этилган масала бўйича ахбороти маълумот учун қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджетининг асосий параметрлари даромадлар бўйича 23,7 миллиард сўм, харажатлар бўйича 25,6 миллиард сўм миқдорида маъқуллансин. Бюджетнинг дефицит чегараси 1,9 миллиард ҳажмида тасдиқлансин.

3. Ўзбекистон ССР Молия вазирлиги вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши, халқ депутатлари вилоят Советлари ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети билан биргаликда маҳаллий бюджетлар дефицитни мумкин қадар қисқартириш имкониятини қўшимча равишда кўриб чиқсин.

4. Ўзбекистон ССР ҳукуматининг аҳолига ва биринчи навбатда кам таъминланган қатламлар: пенсионерлар, ногиронлар, студентлар, ўқувчилар, кўп болали оилалар ва бошқаларга харажатлар компенсациясини бериш, ишсизларга нафақа бериш масалаларини ҳал этишнинг самарали воситаси ишлаб чиқилган ва ишга туширилган тақдирдагина озиқ-овқат ва бошқа кундалик эҳтиёж моллариға чакана нархлар оширилади, деган таклифи маъқуллансин.

5. Ўзбекистон ССР ҳукумати чакана нархларни бошқариш бўйича амалий фаолиятда аҳолининг реал даромадларини бир-бирига яқинлаштириш ва бу даромадларни ҳаёт кечириш минимумидан паст бўлмаган даражада таъминлашга асосий эътибор берсин.

6. Халқ депутатлари вилоят Советлари ва Тошкент шаҳар Совети, Ўзбекистон ССР молия вазирлиги, Ўзбекистон ССР Давлат банки, акционерлик-тижорат банклари республика вазирликлари ва идоралари билан биргаликда зарар кўриб ишлаётган корхоналар, ташкилотлар, колхоз ва совхозлар ўз ходимларининг турмуш даражасини сақлаш ҳамда даромадларини оширишга қилган харажатларни қоплаш учун ресурслар қидириб топсинлар.

7. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари нарх-навони бошқариш соҳасидаги чора-тадбирларни амалга ошириш ишларини бошқарсинлар, бунда аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини олиб боришга, ҳар бир корхона, ташкилот ва хўжалик бўйича нарх-наво ошишининг ўрнини қоплаш учун маблағлар қидириб топиш билан боғлиқ масалаларни амалий ҳал этишга алоҳида эътибор берсинлар, озиқ-овқат маҳсулотлари ва кундалик эҳтиёж моллари тўғри тақсимланишини таъминлайдиган, бу ишда бузилишлар ва суиистеъмоллар истисно этиладиган чора-тадбирларни кўрсинлар.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси

М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри.
1991 йил 14 февраль.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИДА ЎТКАЗИЛГАН ПАРТИЯ, СОВЕТ ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ, ЖАМОАТЧИЛИК ВАКИЛЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

ЯНГИЛАНГАН ИТТИФОҚ ТАРАФДОРИМИЗ

Қайта қуриш ва демократия бизга кўп нарса берди. Йиллар давомида бир хил фикрлашга одатланиб қолган сиёсий онгимиз бироз бўлсада ўсди ва биз кўп соҳаларда фикрлар хилма-хиллиги бўла олишига эришдик. Лекин, мана бир ярим йил бўлаяпти, бир масалада биз яна «қолип»га тушиб қолдик. У ҳам бўлса Давлат тилига бўлган муносабат. Кичкинагина жамоа йиғилишидан тортиб улкан анжуманларда ана шу масала кетма-кет кўтарилаяпти ва яқин орада «кун тартибидан» тушмаса ҳам керак.

20 февраль куни вилоят партия қўмитасининг мажлислар залида референдумга бағишлаб ўтказилган йиғилишда ҳам зал биринчи маротаба тил масаласи кўтарилганда жонланди. Кўпчиликнинг талаби билан сўзга чиқувчи ўз тилини «ўзгартиришига» тўғри келди. Яъни унинг чиқиши рус тилида тайёрланган бўлса ҳам, у кўпчиликнинг талаб ва истакларини инобатга олиб, ўз фикрларини Давлат тилида изоҳлаб берди (Шуни таъкидлаш керакки, у бу қийин аҳволдан эътирозсиз чиқа олди. Бўлмаса...)

Бироқ бу кичкинагина «сиёсий воқеа» йиғилишнинг бош мавзуси — тўпланганларнинг референдумга бўлган муносабатига таъсир қилмади. Сўзга чиқувчилар турли тоифадаги кишилар бўлишига қарамасдан турли тилларда асосан бир овоздан Иттифоқни сақлаб қолиш муҳимлиги тўғрисида фикр билдирдилар.

Бу муҳимликнинг таҳлили, айниқса, вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби, вилоят Кенгаши раиси С. М. Мамарасуловнинг маърузасида аниқ ва равшан кўрсатилди. Маърузачи вилоят аҳолиси референдумга масъулият билан ёндошишига ишонч билдирган ҳолда баъзи масалалардан ташвишланди.

Жумладан, жойларда одамлар билан бўлаётган учрашувлар шуни кўрсатдики, аҳолининг кўпчилик қисми ҳали Иттифоқ Шартномасининг ўзи нималигини тўла тушуниб етмаган. Шартнома биз учун нимага кераклигини яхши билмайди, аниқ тасаввур ва мавқега эга эмас. Агар Иттифоқ кучсизланса, ёки парчаланиб кетса, бундан қандай зиён кўришимиз ҳақида кўпчиликка маълум эмас.

Ваҳоланки, референдумда қўйиладиган саволга ҳар бир киши «ҳа» ёки «йўқ» деган аниқ жавобни бериши керак, ўз нуқтаи назарини баён этиши зарур. Афсуски, партия, совет органлари, жамоат ташкилотлари референдумнинг мақсади ва вазифаларини, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси ва жумҳурият ҳукуматининг бу масалада тутган мавқеини халққа тушунтириш бўйича оммавий-сиёсий ишларни кучайтирмаяптилар.

Бинобарин жумҳуриятда референдумни бойкот қилишга, Иттифоқ учун адолатсиз шартлар қўйиб, Иттифоқ шартномасини имзолашга даъват этувчи овозлар эшитилмоқда. Норасмий ташкилотлар ва ҳаракатлар шундай мавқеда туриб, жамоатчилик фикрини чалғитишга уринмоқдалар.

Бундай шароитда партия қўмиталари ва ташкилотларидан, барча даражадаги халқ депутатлари Кенгашларидан, касаба уюшма, комсомол, жамоат бирлашмаларидан аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини янада кенгайтириш талаб этилади. Референдумда иштирок этиш фақат конституцион ҳуқуқ бўлиб қолмай, балки жамиятдаги ҳар бир онгли инсоннинг фуқаролик бурчи эканлигини омма билиши лозим. Ўзбекистон Иттифоқдан ажралиб фаровонликка эришолмаслигини одамлар тушуниб етишлари керак. Агар марказнинг мувофиқлаштирувчи мавқеи бўлмаса, Ўрта Осиё жумҳуриятлари ўртасида Сирдарё ва Амударё сувларини ўзаро тўғри тақсимлаб олиш ҳам қийинлашади. Натижада сув талашиш бошланади.

Бундай масалалар оз эмас. Бизда энергия таъминотида ҳам ягона система ҳукмрон. Умумий темир йўлдан, газ қувурларидан, алоқа воситаларидан ҳам биргалашиб фойдаланамиз. Миллионлаб ишлаб чиқариш алоқалари ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Бундан ташқари мудофаа, армияни сақлаш каби масалаларни ҳам кимдир мувофиқлаштириши керак. Шунинг учун ҳам биз Иттифоқ таркибида бўлиш, Иттифоқ Шартномаси тарафдоримиз.

Бугунги кунда олдимизда Иттифоқ қолсинми ёки йўқми, деган муҳим масала кўндаланг бўлиб турибди. Бунга жавоб бермай туриб, бошқа ишларга қўл уролмаймиз. Агар халқ Иттифоқ керак эмас деса, у ҳолда Иттифоқ шартномаси нима учун керак бизга? Ўз-ўзидан равшанки, бу саволга олдинроқ Иттифоқ Шартномаси имзоланмай жавоб олишимиз керак. Референдум айнан шу мақсадда ўтказиляпти.

Ҳозир бизнинг вазифамиз шундан иборатки, барча воситаларни ишга солиб, бу масалаларни аҳолига тушунтиришимиз керак. Биз бугун Иттифоқ таркибидан ташқарида яшай олмаймиз. Референдумнинг бойкот қилиниши, олдиндан ноқулай шартлар қўйилиши эса, янги асосда Иттифоқни шакллантириш ишларини чўзиб юборади. Унда яна ҳам даҳшатлироқ ижтимоий оқибатлар келиб чиқиши мумкин. Жумҳуриятлар ва Иттифоқ ўртасидаги янгича муносабатларни бошқариш чўзилиб кетаверса, ҳаёт яна ҳам мураккаблашиб бораверади.

Референдумгача бир ойдан озроқ вақт қолди. Шу давр ичида биз Иттифоқни янгилаш ғоясини янада мустаҳкамлашимиз, бунинг учун партия, касаба уюшма, комсомол ташкилотларини, совет органларини, депутатлар, маҳалла жамоатчилиги, ветеранлар ва хотин-қизлар ҳаракатини, ҳуқуқни муҳофаза этиш органларини сафарбар этишимиз керак.

Гап мамлакат тақдири, унинг ҳудудида истиқомат қилаётган барча халқлар оилаларининг тинчлиги ва осойишталигини таъминлаш, миллатлараро низоларни бартараф этиш хусусида борар экан, биз бу борада дин арбобларига мурожаат этишни лозим, деб ҳисоблаймиз. Улар ўзларининг осойишталик бахш этувчи фаолиятлари билан барча художўйлар томонидан референдум мақсадларини қўллаб-қувватлашнинг таъминланишига эришсинлар.

Референдумнинг муваффақиятли ўтиши кўп жиҳатдан оммавий ахборот воситалари фаоллигига ҳам боғлиқ. Улар Иттифоқ тузилишининг сиёсий, ҳуқуқий, тарихий томонларини ифодаловчи туркум мақолалар бериб боришлари зарур.

Халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари ижроия қўмиталари ва ҳуқуқни муҳофаза этиш органлари олдида референдумни тайёрлаш ва ўтказишни ҳуқуқий таъминлаш юзасидан муҳим вазифалар турибди. Бу соҳадаги ишлар кўпгина оммавий тадбирлар: меҳнат жамоаларининг йиғилишларини ўтказиш, турар жойларда бўлиш, балки меҳнаткашлар митингларини ташкил этиш билан боғлиқ. Бу тадбирларнинг барчаси «Умумхалқ овоз бериши (СССРда референдум) тўғрисида»ги СССР қонунининг 16-моддасига сўзсиз риоя этилган ҳолда ўтказилиши керак. Бу моддада СССР референдумига киритилган таклифнинг оммавий муҳокамаси, йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлар ўтказиш тартиби тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ ўтказилади, деб ёзиб қўйилган.

Ўз нутқини «ишонч» сўзи билан бошлаган Солижон Мамарасулович маърузанинг хотимасини ҳам шундай оҳангда якунлади: «Вилоят партия қўмитаси бюроси ва халқ депутатлари вилоят Кенгаши раёсати партия, совет ва жамоат ташкилотлари СССР референдумини уюшқоқлик билан ўтказишда, референдумнинг мақсад ва вазифалари юзасидан ҳар бир кишида холис тушунча ҳосил бўлишида, меҳнат жамоаларида иш маромини таъминлашда, ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг бутун комплекси ва муаммоларини ҳал этишда, вилоятимиз меҳнаткашлари турмуш фаровонлигини оширишда қўлларидан келган барча ишларни қиладилар деб, қаттиқ ишонч билдирадилар».

Маъруза юзасидан музокараларда иштирок этган кенгаш қатнашчилари референдумга нисбатан бир қатор ижобий фикрлар билдирдилар.

— Шаҳримиз ишлаб чиқариш корхоналари бир йилда миллиард сўмга яқин маҳсулот чиқаради, — деди халқ депутатлари Чирчиқ шаҳар Кенгаши раиси, шаҳар партия қўмитаси биринчи котиби, вилоят Кенгаши депутати Д. Т. Азизхўжаев, — Ана шу маҳсулотнинг саксон фоизи қардош республикаларга жўнатилади. Ўрнига тайёр ва яримтайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун зарур хомашёлар оламиз. Агар Иттифоқдан ажралгудек бўлсак, йиллар давомида шаклланган алоқалардан маҳрум бўлиб, қийин аҳволга тушиб қолишимиз мумкин. Шунинг учун чирчиқликлар референдумни аҳил ўтказиш ва СССРни сақлаб қолиш тарафдоридирлар.

Вилоят уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси А. П. Алимов ҳам шу фикрни қувватларкан, кексалар Иттифоқни ёқлаб, референдумни уюшқоқлик билан ўтказиш лозимлигини таъкидлаётганликларини, ўзлари бу ишга бош-қош бўлажакларини айтди.

— Тирноқдан этни ажратиб бўлмаганидек, республикани Иттифоқдан айри ҳолда тасаввур этиш қийин, — деди у.

Калинин ноҳиясидаги Свердлов номли қишлоқ Кенгашига қарашли «Қуёшлик» маҳалла қўмитаси раиси У. Абдуллаев мазкур маҳаллада истиқомат қилаётган 17 миллатга мансуб 2200 нафар кишининг бари референдумда фаол иштирок этишини маълум қиларкан, бошқа жойларда ҳам тарғибот ишларини кучайтириш лозимлигини таъкидлади.

— Мен эллигинчи йилларда туғилган бошқа тенгдошларим каби тенг ҳуқуқлилик, биродарлик тушунчаларини эъзозлаш руҳида тарбияланганман, — деди Олмалиқ шаҳридаги 354-механизациялашган кўчма колонна касаба уюшма қўмитаси раиси Н. П. Аксанова. — Шунинг учун ҳам Иттифоқ тарафдориман. Олмалиқ меҳнаткашлари билан бўлган суҳбатларимдан маълумки, шаҳримизда референдум саволларига «йўқ» деб жавоб берадиганлар йўқ. Ҳозир «бу сеники, бу меники» деб талашадиган замон эмас. Фақат бирлашиб, барча муаммоларни ҳал қилиш мумкин.

Коммунистик ноҳиясидаги Бордонкўл қишлоқ Кенгаши раиси А. Н. Нортоев ҳам аҳил иттифоқни ёқлаб гапираркан, референдумни ўтказиш тартибларига тўхталди.

— Бир қатор сайловлар, хусусан, кўп мандатли мураккаб сайловлар ўтказганмиз, референдумни ҳам ўтказамиз, деяётганлар ҳам бор, — деди у. — Аммо бу тартиб республика тақдирини белгилаб беришини унутмаслик керак. Шунинг учун меҳнаткашларга унинг моҳиятини кенгроқ тушунтириш лозим.

— Бугунги кенгаш иштирокчилари орасида фахрийларимиз кўпчиликни ташкил этади, — деди Ғалаба ноҳиясидаги 19-мактаб директори А. А. Шин. — Улар Иттифоқимизни ҳимоя қилиб жангларда қон тўкишган, унинг равнақи учун тер тўкиб меҳнат қилишган. Хўш, улар бир кун келиб, Иттифоқни сақлаб қолиш масаласини муҳокама қилиш учун қон тўкишганмиди? Шунинг учун зўр бериб ишлашганмиди? Мен одамлар билан мулоқотда бўлганда Иттифоқни сақлаб қолиш лозимлиги ҳақида фикрларни кўп эшитаман. Меҳрибон, ғамхўр, меҳмондўст, бағри очиқ ўзбек халқи Иттифоқ тақдири учун қайғуриши табиий. Ишонаманки, вилоятимиз аҳли бирлигимизни сақлаб қолиш учун овоз беради.

Музокараларда сўзга чиққан бошқа нотиқлар ҳам референдумни кўтаринки руҳда ўтказиш, СССРни сақлаб қолиш учун овоз бериш, бу борадаги тарғибот ишларини янада кучайтириш лозимлиги ҳақида гапирдилар.

Кенгаш ниҳоясида унинг иштирокчилари таклифига биноан вилоят аҳолисига мурожаатнома қабул қилинди.

(Мурожаатнома рўзноманинг биринчи бетида эълон қилинмоқда).

Музокараларда сўзга чиқаётганларнинг кетма-кет бир овоздан референдумга ижобий фикр билдираётганликларидан сўнг ёнимизда ўтирган марказий рўзнома мухбири ўрнидан туриб орқа эшикдан чиқиб кетди. Назаримизда, у бугунги йиғилишдан бошқача «об-ҳаво» кутган, партия тарғибот масаласида қаттиқ қаршиликка учрайди, деб ўйлаган эди. Ҳақиқатан ҳам, Иттифоқнинг бошқа ҳудудларида кечаётган сиёсий воқеалар шунга олиб келиши мумкин. Бизда эса, йиғилишдан сўнг бошига салла ўраган дин вакилидан референдум қандай ўтади деган саволимизга жавоб берганидек, «Худо хоҳласа, ҳаммаси жойида бўлади».

● *Сўз — кенгаш қатнашчиларига*

Йиғилиш якунлангандан сўнг унинг иштирокчилари билан мулоқотда бўлиб, ўз фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашишни сўрадик.

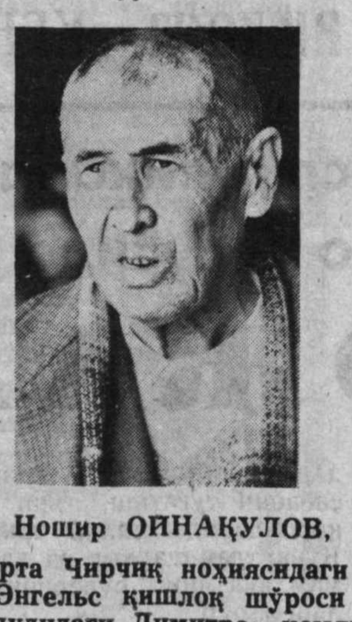

Ношир ОЙНАҚУЛОВ,

Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги Энгельс қишлоқ шўроси ҳудудидаги Димитров номли маҳалла қўмитаси раиси:

— Аввало мен бугунги йиғилишга масаланинг жуда тўғри қўйилганлигини таъкидламоқчиман. Куни кеча қишлоқ шўромизда кенгаш ўтказдик. Унда иштирок этганларнинг ҳаммаси якдиллик билан иттифоқни сақлаб қолиш учун овоз беражакларини айтишди. Чунки бугунги вазиятда жумҳуриятлар бирлашиб, якдил бўлиб бир мақсад учун ҳаракат қилганларидагина ҳаётимиз яхши бўлишини, муаммолар, қийинчиликлар тезроқ бартараф этилишини ҳаётнинг ўзи исботлаб турибди. Мен бошчилик қилаётган маҳалла қўмитаси аъзолари референдумгача халқимизга масаланинг моҳиятини тушунтирамиз.

●

Рустам ХУДОЙҚУЛОВ,

Бўка ноҳияси ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари:

— Биласизми, мен бугунги йиғилишдан кейин шундай хулосага келдим. Чамаси, биз тарғибот-ташвиқот ишларига етарлича эътибор бермай қўйдик. Хўш, айтингчи, нега энди? Норасмий ташкилотлар ўзларининг матбуот нашрларида, ёки бошқа бир йўллар билан ташкил этаётган йиғилишларида халқни очиқдан-очиқ чалғитишга ҳаракат қиладилару, биз нима учун ҳақиқатни халқимизга етказмаслигимиз керак?

Мен кафолат бериб, таъкидлашим мумкин: Бўка ноҳияси ишчилари, деҳқонлари, барча меҳнаткашлари 17 март куни бўладиган референдумда фаол иштирок этадилар ва иттифоқни сақлаб қолиш учун ўз овозларини берадилар. Куни кеча ноҳиямизда ўтказилган ягона сиёсий кун ҳам ана шуни тўлиқ исботлади.

●

Тамара ШОҒИЕСОВА,

Орджоникидзе ноҳиясидаги «Коммунист» жамоа хўжалиги агрономи, қишлоқ шўроси депутати:

— Бизни элга ким танитди? Иттифоқ. Ўрта Осиёда Ўзбекистондек жумҳурият мавжудлигини дунёга ким кўрсатди? Совет Иттифоқи. Ана шундай экан, нима учун 73 йиллик тарихга эга бўлган давлатни бугунга келиб қандайдир кучлар парчалаб ташлашига йўл қўйиш мумкин?

Биз бундан буён ҳам элга, дунёга ўз ҳалол меҳнатимиз билан танилишимизни истаймиз. Бунинг ягона йўли иттифоққа яна жипслашишимиздир.

●

Тошмуҳаммад АЛИЖОНОВ,

Оққўрғон ноҳиясидаги Сегизбоев номли қишлоқ шўроси раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони:

— Ҳудудимизда 17 миллат вакили истиқомат қилади. Улар турли тоифадаги, касбдаги кишилардир. Лекин 17 март куни уларни бир мақсад бирлаштиради. У ҳам бўлса она юртни сақлаб қолишдек масъулиятли ишга ўз улушларини қўшишдир. Референдумда ҳудудимиздан 3054 киши иштирок этиши аниқланди. Ҳозиргача бўлимларимизда 6 та йиғилиш ўтказдик. Бу йиғилишларда ҳар ким ўз фикрини холис айтяпти. Мақсадимиз — кишиларга тўғри йўл кўрсатиш, тушунча бериш. Улар эса ўз хулосаларини референдум куни изҳор қилишади.

●

Камолхон ОҚИЛХОН ўғли,

Коммунистик ноҳиясидаги «Сансонота» масжиди имом-хатиби:

Ноҳиямиз мусулмонлари кейинги пайтларда динга бўлган муносабатнинг ижобий томонга ўзгариб бораётганидан мамнун бўлиш билан бир қаторда янгиланган иттифоқ тарафдори эканликларини таъкидламоқдалар. Зеро, бизларга бугунги эркинлик, имконият мана шу жамиятда яратилди. Шундай экан, улар барча фуқаролар қатори референдумда фаол иштирок этадилар. Иншооллo, бунга шак-шубҳа йўқ.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1991 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ҲАҚИДА

1991 йилги Ўзбекистон ССР давлат бюджетининг ижроси ижтимоий ва иқтисодий дастурни амалга оширишни таъминламоғи керак ва у жумҳурият иқтисодиётини барқарорлаштириш, бозор муносабатларини жорий этиш, чакана нархларни ислоҳ қилиш кўзда тутилаётганлиги муносабати билан аҳолини муҳофаза қилиш учун зарур ресурсларни яратишга қаратилгандир.

1-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджети даромадлар бўйича 23667159 минг сўм ва харажатлар бўйича 25582325 минг сўм атрофида, сарф-харажатлар даромадлардан 1915166 минг сўм ёки 7,48 фоиз ортиқ қилиб (тақчиллик билан) тасдиқлансин.

1991 йилги жумҳурият бюджети даромадлар бўйича 21244477 минг сўм ва сарф-харажатлар бўйича 22601338 минг сўм миқдорида белгилансин. Бунда Қорақалпоғистон АССР, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетларига ўтказиладиган 4483114 минг сўм миқдоридаги маблағлар ҳам ҳисобга олинади.

1991 йилги жумҳурият бюджети дефицитининг энг юқори даражаси 1356861 минг сўм ёки 7,48 фоиз миқдорида белгилансин.

Бюджет сарф-харажатларини маблағ билан таъминлаш ҳақиқатда олинган даромадлар доирасида амалга оширилиши белгилансин.

2-модда. Жумҳуриятнинг 1991 йилги давлат бюджети даромадлари қуйидагилар ҳисобига шакллантирилсин:

Оборот солиғидан ажратмалар;

Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар оладиган фойдага солинадиган солиқдан 23 фоиз миқдоридаги ажратмалардан, маҳаллий хўжалик корхоналари, бирлашмалари ва ташкилотлари бўйича эса солиқ солинадиган фойданинг 45 фоизи миқдоридаги ажратмалар. Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги вазирлар маҳкамаси чакана нархларни ислоҳ қилиш кўзда тутилаётгани муносабати билан ишлаб чиқилаётган аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш механизмини ҳисобга олган ҳолда фойдага солинадиган солиқдан ажратмалар миқдорига ўзгартишлар киритсин;

кооператив (жамоа хўжаликлари ҳам шунга киради) ва жамоат ташкилотларининг даромадлари (фойдалари)га солинадиган солиқлардан ажратмалар;

Аҳолидан олинадиган давлат солиқларидан ажратмалар;

1982 йилда чиқарилган ички ютуқли давлат заёмларини сотишдан ажратмалар;

нарх-навонинг ошиши муносабати билан баҳоларни қайта кўриб чиқишдан олинадиган даромадлар;

транспорт воситалари эгаларидан олинадиган солиқ;

маҳсулот, молларни сотиш ва хизматлар кўрсатиш ҳажмининг 5 фоизи миқдорида олинадиган солиқ;

реновация учун кўзда тутилган 20 фоиз миқдоридаги амортизация ажратмалари;

саноат корхоналаридан ундириладиган сув учун тўлов;

давлат мулкини ижарага олувчи корхоналардан ижара ҳақи, амортизация ажратмалари бу ҳисобга кирмайди;

Ўзбекистон ССР худудида жойлашган корхона, бирлашма, ташкилотлар фаолиятидан тушадиган маҳаллий солиқлар ва йиғимлардан ҳамда бошқа носолиқ тушумлардан;

корхоналарнинг меҳнат ҳақи фондидан 11 фоиз миқдорида ажратмалар;

ер солиғи;

пул-буюм лотереяларидан тушумлар:

жумҳуриятга унинг ҳудудидан ташқарида хом ашё ресурсларидан ҳосил қилинадиган соф даромаднинг бир қисмини қайтариш.

3-модда. Қорақалпоғистон АССР бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетларига ажратмалар нормативлари (фоизларда) Ўзбекистон ССР молия вазирлиги томонидан белгиланади ва Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлаганидан сўнг Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроқўмлари ва Тошкент шаҳар ижроқўмига етказилади.

4-модда. Белгилаб қўйилсинки:

а) Ўзбекистон ССР ҳудудида истиқомат қилувчи СССР фуқаролари, ажнабий фуқаролар, фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи улар жойлашган ердаги корхона, бирлашма ва ташкилотлар томонидан тўланади: биринчи ҳудудий поғонадаги (қишлоқ, овул, посёлка, шаҳар, (районга бўйсунадиган шаҳарлар), шаҳарлардаги халқ депутатлари район Советлари), бюджетлар бўйича, шунингдек фуқаролардан катта ҳажмда даромад солиғи тушадиган шаҳарнинг бюджетлари бўйича тушумларнинг бир қисми халқ депутатларининг юқори маҳаллий Советлари белгилайдиган нормативлар бўйича юқори маҳаллий Советлар бюджетларига ўтказилиши мумкин;

б) ер солиғи бўйича тегишли маҳаллий Советларнинг бюджетига ажратмаларнинг нормативлари келгуси йил бюджетини тасдиқлаш чоғида юқори Советлар томонидан белгиланади.

5-модда. Иттифоқ корхоналари, ташкилотлари ва муассасалари бўйича ундириш муддати ўтиб кетган кредиторлик қарзлари ва бошқа ҳар хил йиғим ва турли носолиқ даромадлар суммалари тўла миқдорда жумҳурият бюджети даромадига ўтказилиши белгилаб қўйилсин.

Автомобиль инспекциялари томонидан ундириладиган йиғимлар, СССР фуқароларига паспорт берилганлиги учун йиғимлар ва уй дафтарларини сотишдан тушумлар тегишли маҳаллий бюджетларга ўтади.

6-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги жумҳурият бюджетининг даромадлари манбалар бўйича қуйидаги миқдорларда белгилансин:

(минг сўм).

Оборот солиғи	— 3880000
Фойда солиғи	— 1141625
1982 йилда чиқарилган давлат ички ютуқли заёмларини сотишдан ажратмалар	— 205000
Пул-буюм лотореялари бўйича тушумлар	— 16848
Турли йиғимлар, бошқа ҳар хил носолиқ тушумлар	— 58313
Нарх-навонинг ошиши муносабати билан баҳоларни қайта кўриб чиқишдан тушумлар	— 800000
Сотувдан олинадиган солиқлар	— 1600000
Корхоналарнинг меҳнатга ҳақ тўлаш фондларидан 11 фоиз ажратмалар	— 1707000
Реновацияга мўлжалланган амортизация суммаларидан 20 фоиз ажратмалар	— 362691
Ер солиғи	— 800000
Хом ашё ресурсларидан жумҳурият ҳудудидан ташқари ҳосил бўладиган соф даромаднинг бир қисмини қайтариш	— 10673000
Жами:	— 21244477

7-модда. Ўзбекистон ССРнинг жумҳурият бюджетида қуйидаги йўналиш ва тадбирларга маблағ ажратиш тасдиқлансин:

(минг сўм).

а) халқ хўжалигини маблағ билан таъминлашга	— 11827764
Шу жумладан:	
марказлаштирилган капитал қўйилмаларни маблағ билан таъминлашга	— 2274080
б) ижтимоий-маданий тадбирлар ва фанни маблағ билан таъминлашга	— 3714537
Шу жумладан:	
халқ таълими ва кадрларга касб ўргатишга	— 1628111
Соғлиқни сақлаш ва жисмоний тарбияга	— 667029
маданиятга	— 177449
фанга	— 99492
Ижтимоий таъминот ва давлат нафақаларига	— 1142456
в) давлат ҳокимияти ва бошқарув органларини сақлаш харажатларига (ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ҳам шунга киради)	— 327051
г) резерв фондини ташкил қилишга	— 167200
д) сотувдан олинадиган солиқлар жорий қилиниши муносабати билан бюджетдаги ташкилотларни қоплашга	— 370000
е) ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича маблағлар	— 1600000
ж) маҳаллий Советлар бюджетларига ўтказиладиган маблағлар	— 4483114
з) бошқа тадбир ва сарф-харажатларга	— 111672
Жами:	— 22601338

8-модда. Белгилаб қўйилсинки, автомобиль йўлларини қуриш, таъмирлаш ва сақлаш ишларини маблағ билан таъминлаш 1991 йил 1 январь ойидан қуйидаги ажратмалар ҳисобига амалга оширилади.

— жамоа хўжаликлари, давлат хўжаликлари, саноат, транспорт, қурилиш ва бошқа корхоналар ҳамда хўжалик ташкилотларидан маҳсулот ишлаб чиқаришнинг (ишлар ёки кўрсатилган хизматларнинг) йиллик ҳажмидан бир фоиз миқдорида, бунда уларнинг олдинги йил режалари бўйича ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришга доир қиймат ифодасидаги ҳисобот маълумотларидан келиб чиқилади;

— тайёрлов, савдо умумий овқатланиш тармоқлари (шу жумладан, Ўзбекистон ССР савдо вазирлигининг улгуржи ташкилотлари), таъминлаш-сотиш ташкилотлари йиллик оборотининг 0,1 фоизи миқдорида.

9-модда. Транспорт воситалари ва бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ 1991 йил 1 январдан бошлаб 4 баравар оширилсин.

Транспорт воситалари ва бошқа ўзиюрар машина ҳамда мехнизмларнинг эгаларидан олинадиган солиқ маҳаллий бюджет даромадларига киритилиши ва улар пассажир транспорти корхоналарини ривожлантириш ва уларнинг кўрадиган зарарларини қоплашга қаратилиши белгилансин.

Умумий фойдаланишдаги автотранспорт корхоналари пассажирларни ташишни амалга оширадиган автотранспорт воситалари бўйича солиқ тўлашдан озод қилинсин.

10-модда. Белгилансинки, Қорақалпоғистон АССР, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетлари Ўзбекистон ССРнинг бюджет системасига мустақил қисмлар сифатида киритилади.

Кўрсатиб ўтилган бюджетлар 1991 йилдан бошлаб тегишли ҳудудда даромадлар, солиқлар ва бошқа тушумларнинг кўзда тутилаётган ҳажмлари негизида шакллантирилади. Бунда мазкур бюджетларга тегишли нормативлар бўйича умумдавлат солиқларидан ажратиладиган маблағлар ҳисобга олинади.

11-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджети таркибига Қорақалпоғистон АССР бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетлари 558305 минг сўм ёки 7,48 фоиз миқдордаги дефицит (сарф-харажатларнинг даромадлардан ошиб кетиши) билан даромадларнинг жами суммаси 6905706 минг сўм ва харажатларнинг жами суммаси 7464101 минг сўм этиб киритилсин, шу жумладан:

(минг сўм)

	даромадлар	харажатлар	тақчил	харажатлар ҳажмига нисбатан фоиз
Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик республикаси	577662	624362	46700	7,48
Андижон вилояти	618380	668375	49995	7,48
Бухоро вилояти	552428	597088	44660	7,48
Жиззах вилояти	312572	337842	25270	7,48
Қашқадарё вилояти	492287	532087	39800	7,48
Наманган вилояти	464354	501894	37540	7,48
Самарқанд вилояти	648333	700748	52415	7,48
Сурхондарё вилояти	405963	438783	32820	7,48
Сирдарё вилояти	243443	263123	19680	7,48
Тошкент вилояти	638747	690387	51640	7,48
Фарғона вилояти	617468	667388	49920	7,48
Хоразм вилояти	370159	400084	29925	7,48
Тошкент шаҳри	964000	1041940	77940	7,48

12-модда. Ўзбекистон ССРнинг республика бюджетида 1991 йил учун кассадаги нақд оборот пули 150 миллион сўм миқдорида белгилансин.

Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ижроия қўмиталари, Тошкент шаҳар ижроия қўмитасига Қорақалпоғистон АССР, вилоятларнинг маҳаллий бюджетлари ва Тошкент шаҳар бюджети бўйича 1991 йил учун кассадаги нақд оборот пулини бу бюджетларнинг касса ижросини таъминлай оладиган миқдорини аниқлаб олиш тавсия қилинсин.

13-модда. Республика молиясининг ўта мушкуллиги шароитида иқтисодиётнинг соғломлаштиришга, кечиктириб бўлмайдиган ижтимоий масалаларни ҳал қилиш ва бозор муносабатларига ўтиш пайтида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишга қаратилганлигини ҳисобга олганда, Ўзбекистон ССРнинг 1991 йилги давлат бюджетини бажариш ҳамма бўғиндаги бошқарув идораларидан, корхона, бирлашма ва ташкилотлардан қатъий иқтисодий тартиб ва тежамкорликни амалда таъминлашни, иш самарадорлигини мумкин қадар оширишни талаб қилади.

14-модда. Мазкур қонуннинг қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 27 декабрдаги «Республикани иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришни 1991 йилнинг 1-кварталида бюджетдан маблағ билан таъминлаш тўғрисида»ги 392-сон қарори бекор қилинсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1991 йил 14 февраль.

ТАРАҚҚИЁТ

337010 325778 325645

ВИЛОЯТ КОМСОМОЛ ЁШЛАРИГА

Бугун сизлар учун бағишланган махсус саҳифамизнинг илк нишонасини қўлга олдингиз. Режамизда ҳар ойда бир марта ана шундай саҳифа орқали сиз билан дийдор кўришиш ниятимиз бор. Бу озми ёки кўпми?

Вилоятимизда салкам ярим миллионга яқин комсомол аъзоси бор. Улар учун саҳифа эмас, махсус рўзнома тайёрланиши мақсадга мувофиқ бўлар эди. Бундан бир неча йил муқаддам вилоят комсомол қўмитаси ана шу хайрли ишга қўл урган ҳам эди. Бироқ, сўнгги йилларда қоғоз тақчиллиги, нашрчилик технологиясининг қимматлашуви ташкилотларни қийин аҳволга солиб қўйди. Давлатдан бир тийин олмай хўжалик ҳисобида ишлаётган вилоят комсомол қўмитаси учун бу мураккаб вазифа, албатта.

Ҳозирча бизнинг мўлжалимизда бир ойда бир марта «Тараққиёт»дан ташқари «Замон ва ёшлар» саҳифаси ҳам ёш муштарийлар ҳукмига ҳавола этилади. «Тараққиёт»да асосан комсомол турмуши, унинг ютуқ ва муаммолари кўрсатилса, «Замон ва ёшлар»да вилоятимиз ёшлари ҳаёти, уларнинг жамиятда тутган ўрни, ёшлар ўртасидаги муносабатлар талқин этилади. Ҳар ҳолда ҳозирча мўлжалимиз ана шундай.

Рўзномамизнинг ёш муштарийлари, жойларда олиб борилаётган комсомол ишлари сизни қониқтирадими, комсомол раҳбарларига айтадиган гапларингиз борми? Шу ва шунга ўхшаш саволларни бизга ёзиб юборинг. «Тараққиёт» саҳифамиздан минбар сифатида фойдаланишингиз мумкин, бунинг учун биз сизга имконият яратамиз. «Тараққиёт»нинг келажаги сизнинг унга муносабатингиз, ёзган мактубларингизга боғлиқ.

Ҳозирча биз «Сардор ҳисоб беради», «Бошланғич комсомол ташкилотларида», «Демократияни ўрганамиз», «Вилоят ёшлари ҳаётидан», «Назоратга оламиз», «Танишинг ёшлар маркази», «Социологик тадқиқот», «Бизнинг мусоҳаба» ва шунга ўхшаган рукнлар остида туркум мақолалар бермоқчимиз. Бошқа мавзулар хусусида сиздан таклиф кутамиз. Шунингдек, жойлардаги комсомол сардорларидан ҳам умидимиз катта. Саҳифанинг талабчан ёшларимизга манзур бўладиган даражада чиқиши биринчи навбатда сиз билан биргаликдаги фаол ҳаракатларимизга боғлиқ.

МАФКУРА, ЁШЛАР ҲАЁТИ ВА АХБОРОТ БЎЛИМИ.

«Истиқбол—91»

МУҚАДДИМА

Шу йилнинг бошларида вилоят комсомол қўмитаси котибияти «Тошкент вилояти ёш ижрочиларининг «Истиқбол—91» вилоят кўрик-конкурси финалини ўтказиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Жойларда саралаш кўриклари бўлиб ўтгандан сўнг 23 январь куни ёпиқ тур орқали финал иштирокчилари аниқлаб олинди. Улар иштирокидаги ҳал қилувчи босқични Ўрта Чирчиқ ноҳиясининг Охунбобоев номли жамоа хўжалигида ўтказишга қарор қилинди. Маҳаллий аҳоли 3 кун давом этган финал беллашувларида бўлажак истеъдод соҳиблари билан танишиш шарафига муяссар бўлди.

Низомга кўра конкурс иштирокчилари битта классик ва битта ихтиёрий қўшиқ ижро этишлари лозим эди. Уларнинг ижролари эса ижрочилик маҳорати, репертуар бойлиги ва саҳна маданияти каби йўналишларга кўра баҳоланди.

«Истиқбол—91»нинг бош ғолиби — «Гран-При» совриндори этиб «майдон эгаси» Эркин Деҳқонбоев топилди. Унга чет элга бепул йўлланма топширилди. Биринчи ўринни эгаллаган пойтахтлик Мирсаид Исҳоқов ва Бўстонлиқ ноҳиясидан Ғофир Қўчқоровларга 100 сўмдан пул мукофоти ва I даражадаги диплом топширилди. Кейинги ўринларни эгаллаган пойтахтлик А. Исоқов, Бўстонлиқ ноҳиясидан Ғ. Нишонов, Калинин ноҳиясидан Д. Қодировларга эса қимматбаҳо совғалар топширилди.

Муқаддима бўлиб ўтди. «Истиқбол—92», «93» лар бўлишига, у янгидан-янги истеъдод соҳибларини аниқлаб беришига ишонгимиз келади. Ҳозирча эса барча санъат шинавандаларини 27 февраль куни Тошкент Давлат циркига таклиф этамиз. Шу куни «Истиқбол—91» лауреатларининг ҳисобот концерти бўлиб ўтади.

* * *

Сураткашимиз Муҳаммад Амин Тошкент вилоят комсомол қўмитасида ғолибларни қабул қилиш маросимида қатнашиб, ушбу суратлар билан қайтди.

ОЗ БЎЛСА, СОЗ БЎЛАДИМИ?

Сўнгги пайтларда ўткирлашиб бораётган иқтисодий ва ижтимоий муаммолар сиёсий эҳтирослар жиловини анча тортиб қўйгандек туюлади. КПСС шаънига унча-мунча гаплар айтилиб турилибди-ю, аммо, яқин пайтларгача ёшларнинг энг оммавий ташкилотларидан бири бўлиб келган, БЛКЁИ тақдирига қизиқиш анча сусайди. 1981 йилда бу ташкилот ўзининг 40 миллион аъзосини бирлаштириб турган бўлса, ўтган йилнинг ўрталарида улар сони 28 миллионга тушиб қолди.

Яқин пайтларгача ёшлар ўзларини сиёсий ноетукликда айблашларидан чўчиб ҳам комсомол сафига киришар, ташкилот сафлари кундан-кунга кенгайиб, аъзолар сони тобора ошиб борарди. Бировлар комсомол орқали чиндан ҳам ўз сиёсий интилишларини амалга ошириш учун, бошқалар буни ҳаётий зарурат деб билганликлари учун, учинчи тоифа ёшлар эса ўз ижтимоий мавқеини ошириб, маълум имтиёзларга эришиш учун унга аъзо бўлардилар. Хусусан, деярли барча олий ўқув юртларида таҳсил кўриш учун ёшлар комсомол аъзоси бўлиши шарт эди.

Ёшларга мафкуравий етакчилик қилиш яккаҳокимлиги ҳуқуқидан маҳрум бўлгач, комсомол ёшларни мафкуравий бошқариб туриш имкониятини ҳам бой берди. Кўпчилик йигит-қизлар энди бундан уч-тўрт йил муқаддам бўлгани каби комсомол сафига мажбурий кириш заруратидан халос бўлдилар.

— Ҳозирги шароитларда БЛКЁИ аъзолари сафининг қисқариши — табиий ҳол, — дейди вилоят комсомол қўмитаси ташкилий-иттифоқ ишлари бўлими мудираси Наима Жабборова. — Ахир, БЛКЁИ мақсадлари ва вазифаларини тан олмайдиган ёшларнинг иттифоқдан чиқиши унинг қолган аъзолари сафларини жипслаштириб, мустаҳкамлайди-да!

Комсомол ўзининг янгиланган кўринишида ўз мавқеи ва сиёсий мақсадларини қайта кўриб чиқмоқда. БЛКЁИнинг ўз фаолият соҳасини ўзи белгиловчи республика ёшлар иттифоқлари федерациясига айлантирилиши бу борадаги дастлабки қадам бўлди. Мутахассисларнинг таъкидлашича ёшларнинг аксариятида қайта қуришнинг дастлабки йилларидаги сиёсий эркинликдан руҳланиш ўрнини энди ижтимоий ва сиёсий лоқайдлик ҳисси эгалламоқда. Иқтисодий муаммолар, аввало иш ва турар-жой билан таъминланиш муаммоси олдинги ўринга чиқаяпти. Ёшларга кўмаклашиш мақсадида комсомол сўнгги йилларда иқтисодий фаолиятга кўпроқ эътибор бера бошлади. Бунинг учун ташкилотимизда барча имкониятлар мавжуд: ахир мамлакатдаги ёшлар ташкилотлари орасида бирортаси ҳозирча биз каби моддий ва молиявий қудратга эга эмас.

Ёшлар илмий-техник ижодиёти марказларининг кенг тармоғи ташкил этилиши, бизнингча фақат фан ва ишлаб чиқариш учун ёш кадрлар етказиб бериш билангина кифояланиб қолмай, йигит-қизларимиз бозор муносабатларига ўтишдаги қийинчиликларни осонроқ енгиб ўтишлари учун ҳам хизмат қилади.

Кейинги пайтларда кўтариб чиқилаётган кўпгина ташаббуслар ишимизда кенг ижобий ўзгаришлар омили бўлмоқда. Хусусан, комсомол аъзоларининг ҳисобини олиб бориш борасидаги янгиликлар ҳам анча қулайликлар туғдирди.

Маълумки, авваллари комсомол аъзоларининг ҳисоб карточкалари ноҳия қўмиталарида, махсус ҳисобга олиш секторларида сақланарди. Бошқа жойлардан ҳисобдан ўчиб келганлар бир ой ичида карточкани ноҳия қўмитасига олиб келишлари, ҳисобга туришлари шарт эди. Акс ҳолда, уларнинг шахсий иши бюрода кўрилар-ди. Ҳисобдан ўчмай кетиб қолганларни излаб юриш ҳақидаку гапирмай қўя қолай...

Комсомол аъзоларини ҳисобга олиш ҳуқуқини тўлалигича бошланғич ташкилотларга бериш ишимизни анча енгиллаштирган бўлур эди. БЛКЁИнинг XXI съезди арафасида шундай таклиф билан чиққанимизда, ташаббус маъқулланди ва иттифоқ бўйича биринчи бўлиб биз — Тошкент вилоят комсомол ташкилоти ўтган йилнинг 1 ноябридан бошлаб ана шундай янги усулда ишлай бошладик.

Тўғри, янгича усул билан ишлаш вилоят ташкилоти сон кўрсаткичини кескин тушириб юборади. Сабаби, ҳисобдан ўчмай кетган БЛКЁИ аъзолари карточкаларини ушлаб ўтириб, уларни излашларга энди барҳам берилади. Вилоятда бундайлар 48 минг кишини ташкил қиларди. Улардан буткул ҳалос бўламиз. Қолаверса, бошланғич ташкилотларда карточкалар тўлдириш иши ҳам анча соддалаштирилгани янги қулайликлар туғдирмоқда.

Янгиликнинг молиявий афзаллик томонлари ҳам бор. Хусусан, вилоятда ноҳия қўмитаси ҳуқуқлари берилган 114 ташкилотнинг ҳар бири ҳисобга олиш масаласи билан шуғулланиши учун ойлик маоши 100—110 сўмлик ходимни банд қилиб турарди. Энди уларни қисқартириш қандай самара беришини ўзингиз бир ҳисоблаб кўринг-а.

Биз амалга ошираётган бу ишларнинг бари бошланғич комсомол ташкилотларининг мавқеини ошириш, йиғилаётган аъзолик бадалларининг 70—80 фоизини уларнинг ўзида қолдириш, шу тариқа жойларда комсомол олиб бораётган фаолият кўламини янада жонлантириш имконини беради.

БЛКЁИ мавқеини унга бўлган ишончни қайта тиклаш иши энди бошланди. Аммо, унинг истиқболда ёшларни бирлаштириб турувчи чинакам сиёсий куч бўлиб қолиши шак-шубҳасиз.

У. АБДУШОҲИДОВ.

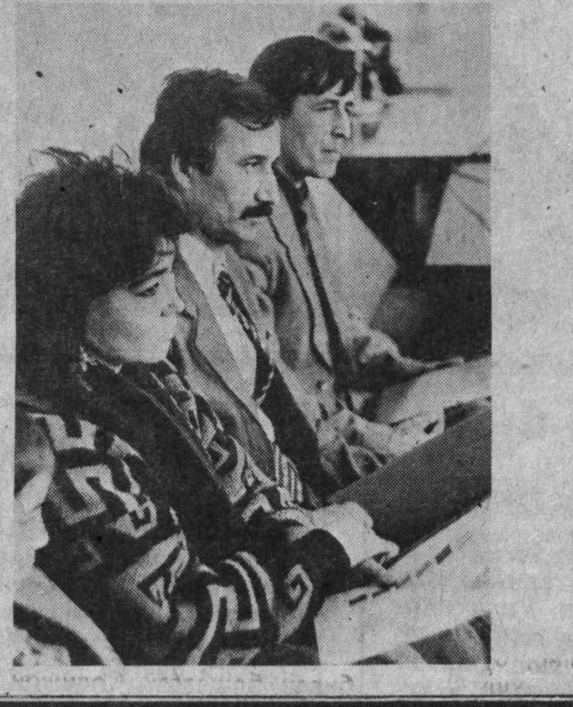

Диққат, янги рукн: Танишинг—ёшлар маркази

Тошкент вилоят комсомол қўмитаси жумҳуриятда биринчи бўлиб хўжалик ҳисобига ўтиб ишлай бошлаганига мана 3 йил бўлди. Ҳозирги кунда йиғилаётган комсомол бадалларининг аксарияти жойлардаги бошланғич ташкилотлар ҳисобида қолмоқда. Комсомол қўмиталари эса асосан хўжалик ҳисобида иш юритаётган ёшлар марказлари ҳисобига иш олиб бораяптилар. Бугунги кунда шаҳар ва вилоятни қўшиб ҳисоблаганда 185-та ана шундай марказ фаолият кўрсатмоқда. Улар кенг тармоқли бўлиб қурилиш-монтаж, бадиий безаш, лойиҳа ишлари билан шуғулланишади. Бироқ ёшлар марказларининг кўп қисми халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, корхоналарга ЭҲМ ўрнатиб бериш ва ёшларни кўнгилли дам олишлари учун шароитлар яратиб беришдек вазифаларни бажаради.

Ёшлар марказларининг тузилиши ёшларни иш билан таъминлашга ҳам катта хизмат қилди. Бугунги кунда уларда икки ярим минг киши доимий ишда, яна 20 мингга яқини эса меҳнат шартномаси асосида иш олиб боришади.

Ўтган йилнинг биринчи ярмида 60.000.000 сўмлик хизмат кўрсатилишининг ўзи комсомол қошида тузилган ёшлар марказининг куч ва ғайратидан дарак беради.

Хўш, ёшлар марказининг ўзи нима, улар конкрет қандай иш билан шуғулланишади. Ёшларга уларнинг қанчалик фойдаси тегди? Шу ва шунга ўхшаган саволларга биз «Танишинг: ёшлар маркази» рукни орқали жавоб бериб борамиз.

«ДИЁР»— ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР

Вилоят комсомол қўмитасидан «Диёр»нинг манзилгоҳини сўраб билганимда ҳайрон қолдим. Шаҳарнинг қоқ марказида — ҳаммамиз яхши билган «Болалар дунёси» магазинининг рўпарасидаги бинода жойлашган экан. Шунча вақтдан бери шу ердан ўтиб яхшироқ разм солмаган эканман. Лекин бу ном менга анчадан бери таниш. Бундан бир неча йил аввал таниқли эстрада қўшиқчиси Юрий Антонов «Пахтакор» ўйингоҳида концерт қўйганида чипталарга «Диёр» тамғаси урилган эди. Яъни машҳур қўшиқчининг бу сафарги Тошкентга келиши, унинг ташкилий масалалари билан «Диёр» шуғулланган экан. Бироқ, кейин бу марказнинг нишонларини шаҳардаги ошхона ва устахоналарда, бозор ва савдо расталарида учратдим. Кейин ана шу марказнинг раҳбари Анвар Қаюмов билан учрашиш истаги туғилди.

— Анвар ака, «Диёр»нинг қачон ва нима мақсадда ташкил қилинганлиги ҳақида билмоқчи эдим?

— Тошкент вилоят комсомол қўмитаси хўжалик ҳисобига ўтгандан кейин у «ўзини боқиш учун» биринчи навбатда ёшлар марказлари тузишга киришди. Дастлаб «Ёшлик» илмий техник ижодий маркази, сўнгра ёшлар меҳнат бирлашмалари вужудга келди. Ўша пайтда мен вилоят комсомол қўмитаси мафкура бўлимида ишлар эдим, ёшлар марказини очиш билан шуғулланиш «касали» қўмитадаги барча бўлимларга «юққан» эди. Биз ҳам, биринчи навбатда котибимиз А. Йўлдошев ҳамда бўлим мудири Э. Солиев билан ҳамкорликда режа ишлаб чиқдик. 1988 йилнинг августида «Диёр» «туғилди».

— ...Ва сиз унга директор этиб тайинландингиз.

— «Диёр»нинг бошқа ёшлар марказларидан фарқи, унинг низомида ёшлар учун хизмат кўрсатишнинг хилма-хил йўллари белгиланган эди. Шунинг учун ҳам «Диёр»дан кейин доимо «ёшлар муаммоларини мувофиқлаштирувчи марказ» сўзлари қўшиб ёзилади. Бундай маъсулиятли ишга эса раҳбар этиб вилоят комсомол қўмитасида ишлаб тажриба орттирган киши тайинланиши лозим экан. Бюро ўз қарорида бу лавозимга мени тасдиқлади. «Диёр»нинг вужудга келишига, шунингдек, вилоят ижроия қўмитаси ҳамда касаба уюшмалари ҳам ҳамкорлик қилдилар. Бизнинг асосий вазифамиз ёшларнинг бўш вақтларини кўнгилдагидек ўтказиш учун тадбирлар ишлаб чиқиш, яъни концерт программалари, лекция ва учрашувлар тайёрлашимиз лозим эди.

— Албатта, пул йиғишнинг энг осон йўли Юрий Антоновни Тошкентга келишга кўндириш бўлса керак...

— Дарҳақиқат, бошида иш мўлжалдагидек кетаётган эди. Бироқ ҳар қандай машҳур санъаткор ҳам ўз истеъдодини намойиш қилиш учун маълум даромад талаб қилади. Уларни кўндириш, олиб келиш, жойлаштириш, тўйдириб яна жўнатиш учун биз ҳам маълум маблағ сарфлашимизга тўғри келади. Уларнинг ўрнини қоплаш учун эса чипталарнинг нархини «анча кўтариб» қўйишга мажбур бўламиз. Агар у томошабиннинг ҳамёнига тўғри келса хўп-хўп, бўлмаса улар биздан юз ўгиришади. Биз бир-икки марта ана шундай «куйганимиздан» сўнг қатиқни ҳам пуфлаб ичадиган бўлдик. Вақтинча машҳурлардан воз кечиб, ўз атрофимизга ёш санъаткорларни йиға бошладик. Ҳозир бизда бир нечта концерт гуруҳлари бўлиб, улар шартнома асосида жойларга бориб элга хизмат қилишади.

— Бошқа хизмат турларини ҳам санаб ўтсангиз?

— Ў-ҳў, унга чўт керак бўлади. Биз мустақил оёққа туриб олганимиздан сўнг ўзимиздан кўпая бошладик. Ҳозирга келиб 40 тадан ортиқ бўлимимиз бор. Уларнинг аксарияти аҳолига хизмат кўрсатиш билан шуғулланади. Бунга марказ қошида ишлаб турган таржимонлик гуруҳи, соатсозлик устахоналари, фотосуратчилар, безак ишлари, электротехника тузатиш цехлари, халқ табобати ва бошқа соҳалар киради.

Яна бир катта фаолиятимиз — халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришдир. Радиоэлектроника аппаратлари, ёғоч ишлаб чиқариш, миллий тақинчоқлар, ёшлар учун кийим-кечак ва оёқ-кийим тикиш устахоналари, мўмиёни қайтадан ишлаш...

Ёшлар учун кафе, чойхона, ошхоналаримиз ҳам ишлаб турибди. Шунингдек, боя маданий тадбирлар тўғрисида гаплашдик. Байрамлар ва турли тадбирларни биз бошидан то охиригача ташкил этишимиз мумкин. Яъни тайёргарлик ишлари, маданий тадбирлар, ош-нон дегандек... Барчаси қўлимиздан келади.

— Бу ишларни олиб бориш учун кўп кишилик «армия» керак...

— 130 кишининг меҳнат дафтарчасига «Диёр»да ишлайди» деган ёзув битилган, яъни доимий ходимларимиз ана шунча. Бундан ташқари 170—200 киши биз билан вақтинча меҳнат шартномалари асосида иш олиб боришади. Агар ходимларимизнинг ўрта ёши 29—30 атрофида эканлигини ҳисобласак, демак ёшларни доимий иш билан таъминлашда «Диёр» ҳам алоҳида ўрин тутганлигининг гувоҳи бўлишингиз мумкин.

— Мен яна бир фаолиятингизга гувоҳ бўлишни хоҳлардим. Ишлаб топилаётган пулларнинг озгинаси бўлса ҳам савоб ишлар учун сарф қилинаётганлигига...

— Усиз иложи йўқ. Умуман комсомол қўмиталари қошида очилаётган ҳар бир марказнинг низомида ҳайрия ишлари бажариш кўзда тутилган бўлади. Тасаввурингиз сал тўлиқ бўлиши учун беғараз ёрдам берган жойларимизни умумий тарзда айтишим мумкин: мактаб-интернатлар, касалхоналар, қариялар уйлари, ҳарбий қисмлар... Мажруҳлардан ташкил топган «Матонат» футбол командаси ҳақида эшитган бўлсангиз керак, ана шу командага ҳам моддий ёрдам берганмиз. Шаҳар халқ таълими бошқармаси қошида ёш велосипедчилар клуби бор. Биз ана шу клубни ҳомийликка олганмиз. Яқинда ёш велосипедчилар Орша шаҳрига бориб мусобақада иштирок этишди. Бутун сарф-харажатларини биз ўз бўйнимизга олдик. Янги йил арафасида «Қорбобо»ларимиз байналмилал жангчиларнинг бир гуруҳига совға улашди. Умуман, фаолиятимизда хайрия ишларига катта эътибор бермоқдамиз.

— «Диёр» қошида очилган устахоналар давлатникидан нимаси билан фарқ қилади?

— Ёшларга имтиёзли хизмат кўрсатиши билан. Масалан ўқувчи-ёшлардан биз 10—15 фоиз кам пул оламиз. Бунинг учун улар ўқув муассасалари томонидан бериладиган ҳужжатни кўрсатишса бўлди.

— Ўқувчиларда «булар қаерда жойлашган экан?» деган савол туғилиши табиий...

— Шаҳарнинг Октябрь ва Чилонзор ноҳияларида, Оқтепа мавзесида, вилоятда эса Янгийўл ноҳиясида ана шундай устахоналаримиз бор. Уларни дарҳол ажратиш мумкин. Дўконларга бошдан-оёқ «Диёр» тамғаси урилган.

Ўқувчи-ёшларга кўрсатилаётган яна бир қулайлик ҳақида тўхталишим мумкин: биз мактабларнинг ўзида ишлаб чиқариш цехлари очганмиз. Ўқувчилар бу ерда ҳунар ўрганиш билан бирга, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришда шахсан иштирок этишади. Маҳаллаларда ижарага олиб очган ошхона ва чойхоналаримизда эса фақат маҳаллий аҳоли хизмат қилади. Улар ишга бориш учун кўп вақт сарфлашмайди.

— Энди анъанавий саволни берсам. Келажакдаги режаларингиз?

— Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида анча ишларни амалга оширишимиз зарур. Масалан ошхона ва кафеларимизга ўзимиз гўшт етказиб беришимиз учун фермалар қурмоқчимиз. Чиноз ноҳиясида балиқчилик саноатимиз иш бошлаган. Уни ривожлантиришимиз лозим. Қўшни мамлакатлардаги майда корхоналар билан ҳамкорлик қилиш ниятимиз ҳам йўқ эмас. Мана, «Наврўз» яқинлашмоқда. Биз меҳнаткашларга хизмат қилишга тайёрланаяпмиз. Мабодо, бирор жамоа ёки корхона байрам тўғрисида ҳали ўйлаб кўрмаган бўлса бизга 33-00-45 , ва 33-00-79 телефонлари орқали буюртма бериши мумкин. Ходимларимиз сумалакнинг тагига ўт ёқишдан тортиб, идиш-товоқларни йиғиштириб олишгача бўлган ишларни бажаришлари мумкин. Маданий тадбирлар ҳақида эса юқорида айтиб ўтдим.

...«Диёр» раҳбари билан узоқ суҳбатлашдим. Лекин нимадир эсимдан чиқаётганга ўхшайверди. Назаримда қандайдир саволни беришни унутгандек бўлавердим. Охиригача уни эслолмадим.

Фақат кечқурун уйга келганимда, 1,5 яшар ўғлим Диёр оёқларимга суйкалиб эркаланганда ёдимга тушди: марказнинг номи нега «Диёр» қўйилганлигини сўрамаган эканман.

Лекин муҳими бу эмасди.

Аброр ИМОМХЎЖАЕВ.

Тилга эътибор — элга эътибор

«ЧОЙХОНА» ТАНЛОВИ

Пойтахтимизнинг турли ноҳияларида бўлгани каби Ленин ноҳия халқ таълими бўлимида ҳам Ўзбекистон ССРнинг Давлат тили ҳақидаги Қонунини ҳаётга тадбиқ этиш борасида бир қатор самарали тадбирлар кўрилмоқда. Ҳозирги кунда рус мактабларида ўзбек тилининг ўқитилишига қўйилаётган талаблар ҳам тубдан ўзгаряпти.

Жумладан, ноҳиядаги 158-мактабда ҳам шу асосда белгиланган ишлар сезиларли даражада амалга оширилмоқда. Яқинда мазкур мактабда Давлат тили ҳақидаги Қонунга бир йил тўлиши муносабати билан «Чойхона» деб номланган кеча бўлиб ўтди. Қизиқарли ўтган бу тадбирда мактабнинг юқори синф ўқувчилари ўзбек шоирларининг шеърларидан парчаларни ёд ўқиб беришди, ўзбек халқ эртакларидан намуналар келтирдилар. 10-синф ўқувчилари ўртасида ўзбек миллий таомларини тайёрлаш бўйича танлов бўлиб ўтди.

Бундан ташқари мактабда ҳар ҳафта «Ўзбек тили кунлари» ўтказиб турилади. «Луғат тахтаси»даги ўзбекча-русча сўзларнинг қатори кўпаймоқда. Ижодий ёндошиб ишлаётган ўқитувчилардан Р. Абдуллаева, Р. Узякова, Б. Жўрақулова, Х. Сайидазимова ва З. Холмуҳамедовалар ўзбек тилини ўргатиш борасида ўқувчилар билан биргаликда қизиқарли машғулотлар олиб боришмоқда.

Куни кеча мактабда улуғ мутафаккир ва давлат арбоби Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги қизғин нишонланди. 5-, 7- ва 9-синф ўқувчилари шоирнинг ғазал ва рубоийларидан намуналар ўқидилар, «Фарҳод ва Ширин» достонидан парчалар ижро этдилар.

Ш. ОБИДОВА.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

22 февраль, 1991 йил ● № 38 (10.034).

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА АДАБИЙ МЕРОС

АМИР ТЕМУР НОМЛИ МАКТАБДА ЯССАВИЙХОНЛИК

ЯҚИН-яқинларгача Амир Темур номини қўрқа-писа тилга олардик, бу буюк жаҳонгир амалга оширган улуғ ва эзгу ишлар унинг «золим»лиги соясида қолиб кетарди. Туркий халқлар тарихининг энг нурли саҳифалари Темур ва темурийзодалар билан чамбарчас боғлиқ эканлигини билиб-билмасликка олардик. Шукурлар бўлсинки, қайта қуриш замони келиб юрагимизни тоғдай босиб турган журъатсизлик ва қурқоқлик тумандай тарқаб, бу улуғ бобомизнинг халқимиз тарихидаги ўрни беқиёс эканлиги хусусида рўй-рост сўз юритишга ўрганаётирмиз. Бунга рўзнома ва ойномаларда эълон қилинаётган тарихий мавзудаги мақолалар, нашриётларда чоп этилаётган китоблар бу ҳақда ошкора фикр-мулоҳаза юритишга, ҳар қандай вазиятда ҳам улуғ аждодларимизнинг шаънини ҳимоя қила олишга даъват этмоқда.

Шу нуқтаи назардан пойтахтимизнинг Ҳамза ноҳиясидаги 155-мактабга Амир Темур номининг берилиши қайта қуриш ва ошкоралик меваси, ўзлигимизни англаш, тарихимизга янгича муносабат, ота-боболаримизни тўғри тушунишга интилиш сари ташланган дастлабки қадамдир. Зеро, бу эзгу ишни кимдир бошлаши, кимдир эса қўллаб-қувватлаши даркор. Шу маънода мактаб жамоаси ва «Аҳмад Яссавий» маҳалласи фаолларининг ташаббуси билан ўтказилган яссавийхонлик диққатга сазовордир. Шуни таъкидлаш кераккки, бу адабий-мусиқали кечада жумҳуриятимизнинг таниқли адабиётшунос олимлари, ёзувчи, шоирлари ва ноширлари фаол иштирок этишди.

— Бу ердаги мактабнинг Амир Темур, маҳалланинг эса Аҳмад Яссавий номи билан аталишида жуда катта тарихий боғланиш бор,— деди Ўзбекистон Фанлар академияси Адабиётшунослик илмгоҳининг илмий ходими, филология фанлари номзоди, яссавийшунос олим Иброҳим Ҳаққулов.— Зеро, Амир Темурдай улуғ жаҳонгир ҳам Аҳмад Яссавийнинг хоки пойини тавоф этиб, унинг хотирасини эъзозлаб улуғвор мақбара қурдирган, унга дунёда тенги йўқ катталикда қозон ва шамдон совға қилган. Зеро, бутун ҳаёти давомида Туркистонда ислом таълимотини тарғиб қилган, ўзининг ажойиб ҳикматлари билан шоир сифатида ҳам катта шуҳрат қозонган Аҳмад Яссавий хизматларини унинг даври нуқтаи назаридан баҳолаш лозим. Бундан ташқари Яссавийни яхшироқ тушуниш учун Қуръони карим ва тасаввуф фалсафасидан яхши хабардор бўлишимиз даркор...

Сўнгра Тошкент Давлат дорилфунуни ўқитувчиси, филология фанлари номзоди С. Аҳмедов, ёзувчи Н. Қиличев ва бошқалар Аҳмад Яссавий адабий меросини ўрганиш, маънавий қадриятларимизнинг тикланишида зиёлиларнинг бирлиги зарурлиги хусусида сўз юритдилар.

— Жумҳуриятимизда Яссавий ҳаёти ва ижодини ўрганиш ва унинг ҳикматларини чоп этишга эндигина киришилмоқда,— деди Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётининг директори Бобохон Шарипов.— Бизнинг ноширларимиз босмадан чиқарган мана бу мажмуага турк олими Камол Эраслон томонидан тайёрланиб, 1983 йилда Анқарада чоп этилган «Девони ҳикматдан сочмалар» китоби асос қилиб олинди. Уни истеъдодли адабиётшунос И. Ҳаққулов нашрга тайёрлади ва сўзбоши ёзди. Бу ўзбек зиёлиларининг улуғ бобомиз руҳини шод этиш йўлидаги дастлабки қадами, келгусидаги катта ишларнинг дебочасидир. Ўйлайманки, келажакда Аҳмад Яссавий асарларининг мукаммал нашрлари чоп этилади, у ҳақда ғоят қизиқарли тадқиқотлар ва бадиий асарлар вужудга келади...

Б. Шарипов маҳалла қўмитасининг раиси Муҳаммадамин Расулмуҳамедовга ноширлар дастхати туширилган Аҳмад Яссавий «Ҳикматлар» китобининг илк нусхасини тақдим қилди. Шундан сўнг тўпланганлар Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг совриндори, шоир Муҳаммад Юсуф ва «Ёшлик» ойномасининг бўлим мудири, шоир Усмон Қўчқорнинг янги шеърларини катта қизиқиш билан тингладилар. Мактаб ўқувчилари Яссавийнинг шеърларини ёддан ўқидилар, улар ижросида классик ва замонавий қўшиқлар ҳамда рақслар ижро этилиб, бу мусиқали-адабий кечага ўзига хос файз киритди.

Р. ҒАНИЕВ.

● **СУРАТЛАРДА: Муҳаммад Юсуф шеър ўқияпти; тўпланганлар яссавийшунос И. Ҳаққулов маърузасини қизиқиш билан тингладилар; китобхонларда Яссавийнинг «Ҳикматлар» китобига иштиёқ катта; саҳнада ҳаваскор ўқувчилар.**
Сураткаш Даврон АҲМАД.

● *Муштарийлар мактубларига шарҳ*

«СЕН БИЛАН ТАНИШАЙЛИК, ЗУЛФИЯБОНУ»

Рўзномамизнинг шу йил 29 январь сонида босилган риёзиёт фанлари номзоди Мирфозил Мирзааҳмедовнинг «Зулфиябону: «18 та сайёра билан тиллашаман» мақоласидан кейин биз муштарийлардан жуда кўплаб хатлар олиб турибмиз. Уларнинг мазмунидан англашилишича, материал мухлисларимизда катта қизиқиш уйғотди. Аксарият хатлар муаллифлари Зулфиябону билан танишиш, хат орқали мулоқот қилиб туриш ниятида эканликларини баён қилганлар.

— Мен бу йил «Тошкент ҳақиқати» газетасига обуна бўлганимдан хурсандман,— деб ёзади Оржоникидзе ноҳиясидан Шоҳида Ниғматова, — Зулфиябону ҳақида ўқиганимдан бери дилимда қандайдир унга нисбатан ифтихор ҳисси уйғонди. Мен уни зангори экранда ҳам кўриб бир пасда шеър ижод қилишига қойил қолган эдим. Иложи бўлса унинг манзилгоҳини маълум қилсангиз. Танишиш орзусидаман.

Тошкент вилоятининг Ғалаба ноҳиясидан бизга хат йўллаган Фотима Қўчқорова бетоб онасининг дардига даво топиш мақсадида Зулфиябону яшаётган жой ҳақида маълумот сўраган. Шу ноҳиялик Насиба Сатторова ҳам З. Узоқова билан дугона тутинишни кўнглига тугиб қўйибди. Пойтахтимизнинг Куйбишев ноҳиясидан Йўлдошбек Отаниёзов икки марта номаълум учар жисмларга дуч келгани ҳақида ёзиб, «аммо гаплашиш шарафига муяссар бўлмаганман, балки Зулфиябону кўмаклашар» деган фикрни баён этибди.

Мактублар орасида бўкалик Шоҳиста Тешаева юборган хат бошқаларникига қараганда сал ўзгачароқ. Унинг ҳикоя қилишича, бу мақола чиқмасдан анча аввал тушида Зулфиябону билан олимпиадада қатнашаётган пайтда учрашган эмиш. «Сиз ўша Зулфиябонусиз, дил сўзларимни, негадир фақат сизга айтгим келади» деб ёзади у. Оққўрғон ноҳиясидан Зулфиянинг тенгдоши Аброр йўллаган мактубда «З. Узоқова Форс кўрфазидаги урушнинг келгусида нима билан тугашини айтиб берсин», деган истак қоғозга туширилган. Паркентлик Лобар Ғойибназарова, Тошкент ноҳиясидан Дилфуза Халимқулова, Ноила Муслимова, Пискент ноҳиясидан Холисхон Юсупова, Бекобод шаҳридан Зумрад Баҳодирова, Оҳангарон ноҳиясидан Маҳфуза Мамедовалар ҳам муҳарририятга хат ёзиб, Зулфиябону ҳақидаги мақола уларда катта қизиқиш уйғотганлигини таъкидлаганлар.

Аммо шуни ҳам айтиш кераккки, келган хатлар руҳи бир хил эмас. Улар орасида мақоладаги тафсилотларга ишончсизлик билдириб ёзилганлари ҳам бор. Хусусан, Жиззах вилоятининг Зомин ноҳиясидан Ибодулла Жабборов: «... Мен иккита институтни тугатганман. Ёшим 52 да. Мақолани ўқиб, таъсирландим. Унинг муаллифи ё ҳаёлпараст, ё фантаст. Қарангки, Улашбиби Узоқовани 27 ёшида 22 кун юлдузга олиб чиқиб кетишибдию, уйда ҳеч ким билмабди. Ёки Зулфиябону 7 ёшида бир ҳафта қабристонда ётиб қолиши ҳам ишончсиз» деган мазмунда хат йўллабди. Олмалиқлик Мўминжон ва Дилбархонлар «Зулфиябону Оловхон Эшон буванинг еттинчи авлоди эканлигини қаердан билибди, вақти келса, уч авлод наридаги қариндошларингни билиш қийинку», деб мулоҳаза юритишган.

Биз бу фикрларнинг ҳеч қайсисига эътироз билдирмоқчи эмасмиз. Чунки ҳар бир муштарий рўзномамизда ўз мулоҳазаларини айтиш ҳуқуқига эга. Шунинг учун ҳам материалга ишониш ёки ишонмасликни унинг ихтиёрига ҳавола этганмиз. Айни пайтда сўнгги йиллар ичида кишини ҳайратга солаётган воқеа, ҳодисалар кўпайганлиги ҳам сир эмас. Болгариялик икки кўзи ожиз Ванга фақат инсонларнинггина эмас, балки ўлган ҳайвонларнинг тақдирини аниқ айтиб бера олгани ва бунга ўзимиз зангори экран орқали гувоҳ бўлганлигимиз яққол мисол бўла олади. Ёки яқинда марказий телевидениеда бир гуруҳ уфолог (номаълум учар жисмларни ўрганувчи) олимлар хоҳлаган пайтда самога учадиган рус аёлининг сўзларини тинглаб ҳайратдан ёқа ушлашмади. Аёл «Учаётган пайтимда жисмим ерда қолади, руҳим кўтарилади, у ердан катта биоэнергия (биоқувват) билан қайтаман» деганда ҳам ҳеч ким ишончсизлик билдирмади. Аёлнинг учгунга қадар ва учгандан кейинги биоқуввати илмий-тадқиқот институтида текширилгани тўғрисидаги ўша куни кўрсатилган ҳужжатли фильм бундай шубҳаларга ўрин қолдирмаган эди. Олимлардан бири «Фаришта»га фақат шундай савол берди:

— Айтайлик, ерда ҳозир экологик аҳвол ўта ёмон. Сиз ҳам шу муҳитда яшаяпсиз. Сайёрага кўтарилганингизда мулоқотчиларингиз сиздан бирон зиён топишларидан чўчимайдиларми?

— Сайёрага ўтиш жойида ўта ихчам туйнук бор, шу жойдан ўтишдан олдин қора булутлар пардаси пайдо бўлади. Зиёнли моддаларга улар тўсиқлар қўйишади. Туйнукдан ўтказишсагина ўтасиз, баъзан нопок руҳларни йўқ қилиб юборишади. Мен эса кўп бора ўтганман. Аммо ерда қолган жисмга қайтиш жараёни оғир бўлади. Чунки у олам руҳни осонгина қўйворгиси келмайди. Мен неча бора учган бўлсам, жисмимга мушкулликларни енгиб қайтганман.

— У олам тўғрисидаги тассуротларингиз қандай?

— У сайёрада руҳлар енгил юришади. Ранглар ердаги ранглардан ўта покизалиги ва тиниқлиги билан фарқ қилади. Ёмғирлари ҳам қандайдир юмшоқ. Мевалари эса тотли...

Шу кунги кўрсатувда бошқа бир сайёра билан мулоқотчи фақат само одами ёрдамидагина бир қанча ўта мазмунли ва рангли суратларни чизганлигини айтиб, уларни намойиш этди. Мулоқотгача у бирон марта қўлига қалам олиб сурат чизмаганлигини таъкидлади. Шуниси қизиқки, мулоқотчи рассом чизган суратлар мавзуи асосан самовий ҳаётга даҳлдордир.

Биз бу мисолларни келтиришдан асосий мақсадимиз ҳали ер юзида инсоният чуқур ўрганмаган ҳодисалар кўплигини қайд этмоқчимиз. Фанимиз узоқ йиллар давомида бунга лоқайд муносабатда бўлиб келди. Ғарб мамлакатларида эса бундай ҳодисалар тўғрисида анчагина тадқиқотлар мавжуд. Биз эса энди ишониб-ишонмай эътибор қилишга одатланяпмиз.

Албатта, яна такрорлаймизки, мақолада баён қилган воқеаларга ҳар кимнинг муносабати ўз ихтиёрида.

Муштарийлар илтимосига кўра, ЗУЛФИЯБОНУ УЗОҚОВА манзилгоҳини маълум қиламиз. **Тошкент шаҳри, Алгоритм даҳаси, 31-квартал, 52-уй, 198-квартира.**

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАДАНИЯТ БЎЛИМИ.

1991 —Алишер НАВОИЙ йили

ҲАР ҚИШЛОҚНИНГ ЎЗ ЎЛАНИ БОР

Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги кенг нишонланаётган бир пайтда пискентлик ёшлар ҳам мазкур тўйга атаб турли тадбирлар ўтказишмоқда.

Хусусан, ноҳия комсомол қўмитаси ноҳия маданият бўлими билан биргаликда шоир маъракасига атаб «Ҳар қишлоқнинг ўз ўлани бор» ҳамда «Истеъдод—91» кўрик танловларини ўтказишни мўлжаллаганлар.

Биринчи кўрик ўтган ҳафта ноҳия хўжаликларида бошлаб юборилди. Унда «Ёр-ёр», лапар, алла каби халқ қўшиқларини яхши билган йигит-қизлар иштирок этдилар.

«Истеъдод—91» танловида эса Алишер Навоий ғазалларини, рубоийларини ва у ҳақдаги драмалардан парчаларни қиёмига етказиб ижро этадиган ёшлар қатнашади.

Т. ҲАСАНБОЕВ.

ШОИРНИ ХОТИРЛАБ

Калинин ноҳиясидаги 9-ўрта мактабда буюк шоирнинг 550 йиллигига бағишлаб «Навоий лирикаси» деб аталган шеърият ва мусиқа кечаси ўтказилди.

— Халқ дардини, орзусини куйлаган инсон элда азиз, — дейди тадбир ташкилотчиси, мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси Л. Миржалилова.— Улуғ бобокалонимиз Алишер Навоий ана шундай кишиларимиздан бири эди. Биз унинг туғилган йили нишонланаётган айни пайтда ўқувчилар билан мактабимизда шоирнинг ҳаёти ва ижодига бағишлаб деворий рўзномалар, альбомлар ва бадиий кўргазмалар тайёрладик.

Кўчада ўқувчилар шеърият мулкининг султони Алишер Навоийнинг ғазаллари, рубоийларидан намуналар ўқидилар. Уйғун ва И. Султон қаламига мансуб «Навоий» драмасидан парчаларнинг А. Рустамов, С. Қаҳҳорова, И. Исмоилов каби ўқувчилар томонидан саҳнада ижро этилиши кўпчиликка манзур бўлди.

Ҳ. ЮНУСОВ.

ТИЛ ЎРГАНИШМОҚДА

●ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ техниклар ижодиёти уйида мактаб ўқувчилари ҳамда олийгоҳлар талабаларини инглиз тилида ўқитиш курслари иш бошлади. Ҳозирги пайтда тўртта гуруҳда ўқувчилар ва талабалар тил ўрганаётирлар.

Бундан ташқари бу ерда катталар учун пулли курс ҳам ташкил этилди. Улар тўрт ой давомида 150 сўм тўлаб ёзиш ва оғзаки сўзлашни билиб олишлари мумкин бўлади. Курс тингловчиларига техник атамаларни ўргатишга кўпроқ эътибор берилади.

Техниклар ижодиёти уйидаги бухгалтерлар курсида эса ёш мутахассислар компьютер машиналари билан ишлаш сирларини эгаллайдилар.

Д. ИЗАТИЛЛАЕВА.

МУҲАРРИРИЯТГА МАКТУБ

НОМИ АНҲОР, АСЛИДА-ЧИ...

ҲАМЗА ноҳиясининг Янгиобод даҳасидаги М. Миршаропов номли кўча ёқасида анҳор бўларди. Бу анҳор авваллари баҳор — ёз фаслларида тўлиб-тошиб, сувининг жилоланиши, шовқини билан шу ердан ўтганларни ўзига маҳлиё қиларди. Эндиликда одамлар анҳордан бепарвогина ўтиб, манзилига кетаверишади. Кексаларимиз бўлса ачиниш билан не қиларини билмай, оғир хўрсинишади. Сабаби, анҳор уюм-уюм ахлатлар, кераксиз буюмлар сақланадиган «омборхона»га айланиб қолган.

Бу ҳол айниқса, куз ва қишда яққол билинади. Негаки, шу фаслларда анҳорда сув бўлмайди-да. Ёзда-чи? Ёзда у ерга ташланган темир буюмлар чўкиб, кўриниб туради, пластмасса маҳсулотлари эса балиқ ўрнига сувнинг юзасида сузиб юради. Бундай аҳволни кўрганлар. қандай завқ олсин. Анҳор бўйларида асосан маҳаллалар жойлашган. Лекин маҳалла аҳлларидан ҳеч ким бунга эътибор бермайди. Ҳайронман, Акмал Икромов номли маҳалла қўмитаси бунга қандай қараркин? Наҳотки даҳамизнинг озода, кўркам бўлишини исташмаса.

Мен шуни хоҳлардимки, анҳорда зилол сувлар оқиб турса, бу жойлар ҳам обод, салқин оромгоҳга айланарди.

Г. МИРОДИЛОВА.

Сиз нима дейсиз?

ПУЛ ҚИСТИРИШ ЯХШИ ОДАТМИ?

ЯҚИНДА бир дўстимнинг туғилган кунига бордим. У қирқ ёшга тўлиши муносабати билан қаҳвахонада зиёфат берди. Дўстимнинг ўртоқлари, қариндош-уруғлари йиғилди, давра қизигандан қизиди. Тўғрироғи, у менга ўхшаш қўли калталар учун эмас, текинтопарлар учун қизиди, чунки улар созанда ва хонандаларга пул қистириш билан овора бўлдилар.

Текинтопарлар менга ўхшаб ўртаҳол яшаётганларга қасдма-қасд қилгандай ўн сўмлик ва йигирма беш сўмликдан қистирардилар. Бу билан улар гўё дўстимнинг туғилган кунида унга қанчалик садоқатли ва очиққўл эканликларини намойиш қилмоқчи бўлардилар. Менга ўхшаганлар эса мунғайиб ўтиришарди, чунки ўн сўм топиш учун менинг заводда станок олдида икки кун тик туриб ишлашимга тўғри келади.

Ҳозирги иқтисодий танглик даврида баъзи бир зиёфатларда учраб турадиган бундай номаъқулчиликларни йўқотиш керак. Пул қистириш бир гуруҳ текинтопарлар учун ўзини кўрсатиш бўлса, кўпчилик ҳалол кишилар учун у камситилиш демакдир. Агар кўзимизни очиброқ қарасак, пул қистириш оврўполиклар олдида ҳам халқимиз ҳақида ёмон фикр уйғотмоқда. Бу ярамас иллат оддий меҳнаткаш халқни камситади. У ўз вақтида Иванов, Гдлянларга ҳам жуда қўл келди. Улар суд давомида тўй ва зиёфатлардаги пул қистиришларни кўрганлари учун ҳам бизларнинг ҳаммамизни порахўр, текинхўр деб айблашди.

Ҳозирги маънавий янгиланиш даврида биз бу жирканч одатни йўқотишимиз керак. Шахсан мен пул қистиришни қатъиян ман қилишни таклиф қиламан. Кимда-ким мабодо пул қистирса унга катта миқдорда пул жаримаси солиш керак. Ахир ортиқча пулларни етимхоналарга ўтказиб савоб иш қилсак бўлмайдими?

М. АБДУЛХАЙРОВ.

НИМА? ҚАЧОН? ҚАЕРДА?

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ КИНОФИЛЬМЛАРНИ
ИЖАРАГА БЕРИШ ИДОРАСИ
23 ФЕВРАЛДА
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИНИНГ ШАҲАР ВА НОҲИЯЛАРИДА
СОВЕТ АРМИЯСИ КУНИГА БАҒИШЛАНГАН ФИЛЬМЛАРНИНГ
ТЕМАТИК НАМОЙИШИНИ ЎТКАЗАДИ

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

Янгийўл шаҳрида, «Ғалаба» кинотеатрида — **Ягона сафда. Ҳақиқий насаби аниқланмади.**

Пискент шаҳрида, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» кинотеатрида — **Партизан қўмондони. Солдат Берлиндан келди.**

Олмалиқ шаҳрида, «Космос» кинотеатрида — **Байкалорти фронти.**

Бекобод шаҳрида, «Ўзбекистон» кинотеатрида —**Марддлик чўққилари.**

Бекобод шаҳрида, «Юбилей кинотеатрида — **Қалб амри билан.**

Ангрен шаҳрида, «Дўстлик» кинотеатрида — **Маршал Шапошников.**

Чирчиқ шаҳрида, «Навоий» кинотеатрида — **Жангчи ўртоқлар ҳақида. Мен муқаррар ўлимга кетдим.**

Янгиобод шаҳрида, «Камалак» кинотеатрида — **Биз чегарада «Алвидо» деб айтмаймиз. Океандаги тинчлик посбонлари.**

Ғазалкент шаҳрида, «Бўстон» кинотеатрида — **Мен урушни ураман. Ҳаёт чашмалари.**

Қибрай қишлоғида, «Иттифоқ» кинотеатрида —**Урушда кичиклар бўлмайди.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Бекобод шаҳрида, «Ўзбекистон» кинотеатрида — **Тонг саҳарда.**

Ангрен шаҳрида, «Дўстлик» кинотеатрида — **Муҳаббатга сиғинаман.**

Олмалиқ шаҳрида, «Космос» кинотеатрида — **Бозор майдонидаги арғимчоқ.**

Янгиобод шаҳрида, «Камалак» кинотеатрида — **Қарши зарба.**

Тўйтепа шаҳрида, «ВЛКСМ 40 йиллиги» кинотеатрида — **Акция.**

Чирчиқ шаҳрида, «Навоий» кинотеатрида — **Эртаси куни уруш эди.**

Ғазалкент шаҳрида, «Бўстон» кинотеатрида — **Қўшин.**

Янгийўл шаҳрида, «Ғалаба» кинотеатрида — **Солдат отаси.**

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ КИНОФИЛЬМЛАРНИ
ИЖАРАГА БЕРИШ ИДОРАСИ

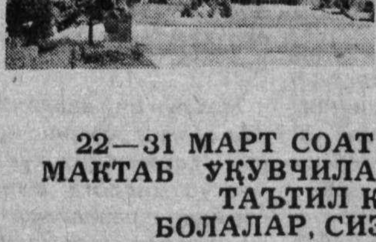

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

22—31 МАРТ СОАТ 11, 14 ВА 17.00 ДА
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ БАҲОРГИ
ТАЪТИЛ КУНЛАРИДА
БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ РАНГ-БАРАНГ ДАСТУР
Цирк санъатининг барча жанрлари намойиш қилинади.
Касса соат 10 дан 19.00 гача ишлайди.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84, 44-29-04.

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.

Олдиндан чипта сотиш ташкил қилинган.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/II да **Дунёнинг яратилиши**, 23/II да **Евгений Онегин.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/II да **Абдулла Қодирийнинг ўтган кунлари**, 23/II да **Тўмарис.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 22/II да **Куёвлар конкурси**, 23/II да **Дардимни айтаман, куласизми!..**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/II да **Кулги ва қўшиқ кечаси**, 23/II да **Гўзаллар ва миршаблар.**

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
(«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ:
700000 ТОШКЕНТ, ГСП
ЛЕНИНГРАД
КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Буюртма — 4878. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12